AXA Gelecek Riskler Raporu

Ipsos

eurasia group politics first

İçindekiler

5 **Önsöz** Thomas Buberl

6 **Önsöz** Ian Bremmer

8 **Özet**

10 **1. Bölüm** COVID-19 geleceğe yönelik risk ortamını yeniden şekillendiriyor

20 **2. Bölüm** Ülkeler iklim değişikliğini kendilerini riske atarak görmezden geliyor

26 **3. Bölüm** Siber güvenlik ve jeopolitik gerilim hala zorlu düşmanlarımız olarak kalmaya devam ediyor

32 **4. Bölüm** Uzmanlar artık teknoloji riskleri konusunda rahat olsalar da yeni tehditler ortaya çıkıyor

34 **5. Bölüm** Zihinsel sağlık ve yanlış bilgi: geleceğin en büyük tehditleri olmaya aday

38 **Araştırma Hakkında**

Kişisel Veri İçermez - İç kullanıma Açık Bilgi

Önsöz

Thomas Buberl, AXA CEO'su

Dünya eşi benzeri görülmemiş COVID-19 krizi ve sonuçlarıyla mücadele ederken, AXA'nın yedi yıldır yayınlanmakta olan Gelecek Riskler Raporu, konuyla her zamankinden daha fazla ilgili bir rapor olma özelliği taşıyor. Ana trendleri öngörmek adına geleceğe yönelik rizikolar algısının ölçülmesi ve analiz edilmesi uzun vadeli hedeflere sahip bir sigorta şirketi için gerekli, daha büyük ölçekte ise toplum adına yararlıdır.

Bu baskıdan almamız gereken ilk ders sağlığın artık *en* yüksek önceliğimiz olduğudur. Sıralamamızda bir numaraya yerleşmesi çok trajik bir durum neticesinde olmuş olsa da önceki yıllara kıyasla sağlık riskleri ile ilgili artan farkındalığı cesaret verici buluyoruz. AXA, sağlığın çağımızın en önemli zorluklarından biri olduğu inancını çok uzun zamandan beri taşımakla birlikte insanları ve toplumları sağlıkla bağlantılı risklerden korumaya kendini adamış bulunuyor.

Bu rapordan alınacak ikinci ders, iklim değişikliğinin algılanan tehlikesindeki azalmadır. Avrupalı muhataplarımız için en yüksek öncelik durumunu koruyor olsa da iklim değişikliğinin genel anlamda ikinci sıraya gerilediğini belirtmek isteriz. Mevcut duruma bakıldığında bu çok da anormal görülmeyebilir, ancak mutlak veriler ışığında bu düşüş, özellikle de Amerikalı ve Asyalı muhataplarımız arasında endişe verici, çünkü pandemi etrafında tezahür eden kısa vadeli konuların uzun vadeli tehditleri tamamen gölgede bırakmaması gerektiğine inanıyoruz. İklim değişikliği ile mücadelede kendi payımıza düşeni yapmak için kendimizi tamamen adamış olmamız gerektiğine inanıyorum ve AXA da kesin olarak kendini bu mücadeleye adamış durumda.

Son olarak, bu baskı ''riskler giderek daha çok bağlantılı ve birbirine bağlı bir hale geliyor'' olarak nitelendirebileceğimiz önceki yıllara ait gözlemimizi pekiştirmiştir. Mevcut salgın risklerin ne kadar küresel ve kompleks olduğunu, bu nedenle de bunları ele almanın ne kadar zor olduğunu örneklendirmektedir. Sigortacılar bunlarla tek başlarına mücadele edemezler. AXA tam da bu yüzden bu yükün hükümetler ve özel özel sektör aktörleri arasında paylaşılması için bir

> "...sağlık artık *en* yüksek öncelik
>
> —Thomas Buberl

Araştırmamız aynı zamanda, kamuoyunun %73'ünün uzmanların ise %83'ünün dünya toplumlarının beş yıl öncesine kıyasla günümüzde tehlikelere daha açık olduğuna inandıklarını da ortaya koymaktadır. Daha kompleks ve birbiriyle bağlantılı risklerin olduğu, giderek daha belirsiz bir hale gelen bir dünyada sigortanın koruma, uzmanlık ve netlik sağlayabileceğine ve böylece bireysel iç rahatlığına ve toplu gelişmeye katkı sunabileceğine inanıyorum. İşte tam da bu yüzden AXA'da amaçlarımız doğrultusunda, önemli olan şeyleri koruyarak insani gelişim için görevimizi yerine getirmeye devam ediyoruz.

pandemi sigorta planının oluşturulmasını öneren ilk sigorta kuruluşu olmuştur.

Önsöz

Ian Bremmer,
Avrasya Grup ve GZERO Medya Başkanı

Avrasya grubu olarak, özellikle de dünyanın COVID-19 salgını ile mücadele ettiği ve kurtulmaya çalıştığı bir dönemde, Gelecek Riskleri Raporu konusunda AXA ile yeniden iş birliği yapmaktan oldukça memnunum.

Bu rapor—ve arkasındaki iş birliği— fazlasıyla acildi. Bu raporda araştırılan rizikoları irdelemek için derin, konuya-özgü uzmanlığa ihtiyacımız var. Ancak bu da yeterli değil. Aynı zamanda hükümetlerin ve diğer aktörlerin yeni risklere nasıl tepki vereceklerini öngörmemiz ve küresel ekonomi ve jeopolitik temellerindeki değişikliklerin risk ortamını nasıl şekillendirdiğini de anlamamız gerekiyor. Avrasya Grup ve AXA arasındaki ortaklık bizlere bu anlayışın geliştirilmesi konusunda olanak sağlıyor.

Kamu sağlığı, elbette, an itibariyle risk yönetimiyle uğraşan herkesin en önemli önceliği durumunda. COVID-19 ve beraberinde getirdiği ekonomik ve sosyal hasar gerek hükümetleri, insanları gerekse de dünyanın her bir köşesindeki şirketleri şok ettiği gibi bunlara meydan da okuyor. Bu salgın günlük hayatımızı nasıl yaşadığımızdan, başkalarıyla nasıl etkileşim kuruduğumuza ve nasıl çalıştığımıza (ve pek çoğu için çalışıp çalışmadığına ya da ne zaman çalışacağına) kadar pek çok duruma acilen uyum sağlamamızı zorunlu hale getirmiş bulunuyor.

En nihayetinde, tüm bunlarla birlikte COVID-19 salgını zaten var olan ancak dünyayı ilk vurduğunda adım adım ortaya çıkmakta olan teknolojik, jeopolitik, ekonomik ve sosyal trendlerin büyük ivme kazandırıcısı olarak dünya üzerindeki en derin izini bırakmış olacak. COVID-19 öncesinde, söz konusu bu trendler gözle görülebilir olsa da beş ile on yıl arasında boy gösterecek gibi görünüyordu. COVID-19'la birlikte, bu tür dönüşümler—dijital kabul, uzaktan öğrenme, ABD-Çin teknoloji rekabeti, tedarik zinciri yeniden düzenlemesi ve daha birçoğu—tek bir yılda vücut buluyor.

Söz konusu bu büyük ivme, bu yılın Gelecek Riskleri Raporunda araştırılan ve belirlenen geleceğe yönelik ve mevcut risklerin tamamını etkiliyor. Bunların tamamını daha acil bir hale getiriyor. Thomas'ın da belirttiği gibi, şu anda dünyanın karşı karşıya olduğu ürkütücü zorlukların üstesinden gelmek için birlikte çalışmamızı da acil bir hale getiriyor.

> "COVID-19 günlük hayatımızı nasıl yaşadığımızdan, başkalarıyla nasıl etkileşim kuruduğumuza ve nasıl çalıştığımıza kadar pek çok duruma acilen uyum sağlamamızı zorunlu hale getirmiş bulunuyor.

— Ian Bremmer

Özet

Geleceğe hazırlanmak için geleceğe yönelik riskler etraflıca değerlendirilmelidir.

Teknolojik devrim, iklim değişikliği, salgınlar ve artan jeopolitik istikrarsızlık karar alıcıların yaklaşmakta olan değişiklikleri öngörmesini, zorlukların üstesinden gelmesini ve fırsatları yakalamasını daha zor bir hale getiriyor.

Bu nedenle, 54 ülkeden 2,700'den fazla risk uzmanının katıldığı yapılandırılmış bir araştırma ile, AXA tarafından ardışık bu yedinci yılda uzmanların geleceğe dair riskler konusundaki algıları öne çıkarılmaya çalışılmıştır. Buna ek olarak, bu yıl **AXA kamuoyunun algısını ölçmek için yaklaşık 20,000 kişi ile anket yapan araştırma uzmanı Ipsos'la birlikte çalışmıştır.** AXA aynı zamanda jeopolitik konularda tek işbirlikçisi olan Avrasya Grup ile olan ortaklığını da devam ettirmiştir.

AXA'nın söz konusu bu Gelecek Riskleri Raporu eşi benzeri görülmemiş koşullar altında yazılmıştır. Bu rapor yazılırken tüm dünyada 33 milyondan fazla kişi enfekte olmuş, bir milyondan fazla kişi de COVID-19 nedeniyle hayatını kaybetmiştir.[1] İlk etapta virüsü kontrol altına almış olan ülkeler vakalarda yeniden artışlarla karşı karşıya kalmışlardır.

COVID-19, —önceleri önemli ancak muhtemelen uzak ve mümkün görünmeyen bir risk olan—pandemileri ve bulaşıcı hastalıkları, tüm dünya ölçeğinde acil ve ölümcül bir tehdide dönüştürmüş bulunuyor. Sonuç olarak, görüşülen **uzmanlar geçen yıl sekizinci sırada olan pandemileri ve bulaşıcı hastalıkları artık önümüzdeki beş ile on yıl içerisinde topluma en büyük tehdit olan yükselen risk olarak ifade ediyor.** Buna paralel olarak, bilgisayar bağlantılı risklerin yanı sıra, sağlıkla ilgili endişeler kamuoyu tarafından da en savunmasız hissettikleri riskler olarak görülüyor.

Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar gündemin en üst sırasına tırmandıkça, iklim değişikliği toplumu tehdit eden en-önemli risk sıralamasında 2015 yılından buyana ilk defa ikinci sıraya geriledi. Ancak daha da önemlisi, anket sonuçlarının ülkelere göre dökümü, iklim-bağlantılı risk algılamasında keskin farklılıklar ortaya koyuyor. Avrupalı uzmanlar iklim risklerini toplumu tehdit eden en zorlayıcı tehdit olarak tanımlamaya devam ederken, iklim değişikliğini bizleri bekleyen en önemli risk olarak gören Kuzey Amerika kökenli uzmanların geçen yıl %71 olan sayısı %46'ya düşmüş bulunuyor. Buna paralel olarak, Asya'da bulunan uzmanlar iklim değişikliğinin etkisi konusunda küresel ortalamadan daha az kaygılılar.

İklim değişikliği riskini önemsiz gibi lanse eden ülkeler arasında iklim değişikliğinin hız kazanmasına en fazla katkıyı yapan ve etkilerini hissetme olasılığı en fazla olan ülkeler bulunuyor. Bu nedenle, sadece COVID-19'a odaklanma ve diğer uzun-vadeli risklerin kamuoyu ve karar alıcılar tarafından görmezden gelinmesi gibi gerçek bir tehlike tam da önümüzde bulunuyor.
Benzer şekilde, biyo-çeşitlilik krizi giderek hız kazanıyor olmasına rağmen araştırma verileri aynı zamanda doğal kaynaklarla bağlantılı rizikoların önemini kaybettiğini de ortaya koyuyor.

Kriz mevcut ve gelişmekte olan trendlerin bir ivme kazandırıcısı olarak etkisini pek çok şekilde sürdürüyor. Uzmanlar tarafından son derece önemli olarak görülen yeni ortaya çıkan risklerin tamamı günümüzde COVID-19 nedeniyle yeniden şekillendirilmiş ya da alevlendirilmiş bir durumda. Uzmanlar tarafından üçüncü-en-önemli-risk olarak görülen siber güvenlik riski, COVID-19-bağlantılı sahte e-postaların artması ve çalışanların iş için

[1] Worldometer, *Koronavirus ölü sayısı*, 28 Eylül 2020

şahsi cihazlarını kullanması nedeniyle yoğunluk kazanmış görünüyor. Uzmanların dördüncü-en-önemli-risk olarak gördükleri jeopolitik istikrarsızlık, bazı ülkelerin tıbbi malzemeler üzerinde denetim uygulaması ve stratejik açıdan önem arz eden işleri korumaları nedeniyle yükselmiş görünüyor. Uzmanların beşinci-en-önemli-risk olarak gördükleri sosyal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmalar bile COVID-19 ekonomik ve sosyal eşitsizliği ortaya çıkardığı ve genişlettiği için artış gösterebilir.

COVID-19 ve ortaya çıkan kapanma kısıtlamalarının ekonomi üzerindeki yıkıcı etkisine geçmeden önce; uzmanların makroekonomik riski toplumu tehdit eden yedinci-en-önemli risk olarak gördüklerini belirtmekte fayda var. Kapanmaların ekonomik faaliyet üzerindeki doğrudan etkisine ek olarak, **pandeminin kamuoyunda uzun süren belirsizlik ve savunmasızlığa yol açması durumunda, ekonomik düşüşün daha da kötü bir hale gelmesi ve bunun karşılığında da daha az tüketim tehlikesi bulunuyor.** Araştırmamızda bu durumun kanıtlarına zaten yer veriliyor. Kamuoyunun neredeyse dörtte üçü, insanların beş yıl öncesine kıyasla kendilerini daha savunmasız hissettiklerini ifade ediyor.

Tüm bu örnekler, **geçen yılın raporunda ana bulgulardan biri olarak yer verdiğimiz risklerin giderek daha bağlantılı bir hale geldiğine örnek teşkil ediyor.** Söz konusu bu birbirine bağlanma durumu, önleme ve koruma konusunda küresel, disiplinler arası ve çok-ortaklı bir yaklaşımı zorunlu kılıyor. Bugün son derece önemli olarak görülen geleceğe yönelik risklerin ortaya çıkarılmasına ek olarak, bu rapor aynı zamanda gözden kaçmış olan riskleri de tanımlamaktadır. Geçen yıl, salgın ve bulaşıcı hastalıkları göz ardı edilmiş bir risk olarak tanımlamıştık.

Bu yıl, zihinsel sağlık ve yanlış bilgiyi odaklanılmayı hak eden, ancak uzmanların dikkatini henüz tam olarak çekmemiş önemli riskler olarak görüyoruz.

Bu rapor, hangi risklerin uzmanlar ve kamuoyu için önem arz ettiğini belirlemeye çalışıyor. Raporda yer alan bulguların bu risklerin etkisinin nasıl azaltılabileceğine yönelik tartışmayı özendireceğini ümit ediyoruz. Bu şekilde yaparak da **''önemli olan şeyleri koruyarak insani gelişim için hareket et'' şeklinde açıkladığımız hedefimizi** ileriye taşımak istiyoruz.

Okumaktan keyif alacağınızı umuyoruz.

Kişisel Veri İçermez - İç kullanıma Açık Bilgi

COVID-19 geleceğe yönelik risk ortamını yeniden şekillendiriyor

Pandemiler artık en öncelikli risk

Görüştüğümüz uzmanlara göre, salgınlar ve bulaşıcı hastalıklar önümüzdeki beş ile 10 yıl içerisinde toplumu tehdit eden en önemli riskler. Geçen yıl, sekizinci sırada yer alıyorlardı. Pandemileri geleceğe yönelik önemli bir riziko olarak gören uzmanların sayısı %23'ten %56 oranında bir artışla iki katından daha fazla bir orana ulaştı. Araştırmamızda ortaya çıkan sonuçlara göre sağlık riskleri bilgisayar-kaynaklı risklerin yanı sıra kamuoyu tarafından savunmasızlığın en öncelikli nedeni olarak görülüyor.

Bu aslında hiç de şaşırtıcı değil. Temmuz 2020'de bu rapora yönelik anket gerçekleştirildiğinde, tüm dünyada yarım milyondan daha fazla insan COVID-19'a yenik düşmüş,[2] pek çok ülke de karantinadaydı.

Bu nedenle, raporda tartışılan diğer risklerin aksine, söz konusu bu risk bugün olağan üstü bir şekilde varlığını sürdürüyor. Tam da bu yüzden uzmanların %58'i bu riski ''zaten vardı'' şeklinde tanımlıyor ve daha çok sayıda insan salgın ve bulaşıcı hastalık riskinin, geleceğe yönelik diğer tüm risklere kıyasla daha önceden var olduğunu ifade ediyor.

Bununla birlikte, salgınlar ve bulaşıcı hastalıklar sadece kamu sağlığına mevcut somut tehditleri nedeniyle ilk sırada yer alan, yeni ortaya çıkan bir risk değiller. İvmelenerek artan kamu borcu, artan jeopolitik gerilim, benzer şekilde giderek artan zihinsel sağlık kaygıları ve artan eşitsizlik COVID-19'un tetiklediği ya da ivme kazandırdığı diğer yükselen riskleri teşkil ediyor. Buna ek olarak, kamu otoritelerinin COVID-19'a odaklanmış olmasının getirdiği, diğer önemli ancak olması daha az olası risklerin görmezden gelinmesi tehlikesi ile karşı karşıyayız.

COVID-19'la mücadeleye odaklanma ile ilgili mevcut durum göz önüne alındığında, salgınlar ve bulaşıcı hastalıklar konusunda uzmanların öncelikli kaygısının hastalıkların yeni türleri ile ilgili olması ve diğer tehditlerin önemlerinin azalması aslında normal bir durum. Araştırma verilerimizde bu durum örneklendirilmiştir: antimikrobiyal direnç ve antibiyotiklere dirençli bakteriler konusunda kaygılı olan uzmanların geçen yıl %29 olan oranı, bu yıl örneğin, %9'a düşmüştür.

Antimikrobiyal direncin algılanan önem derecesinde bir düşüş olmuş olabilir ancak, gelecekte bir sağlık krizi yaratma olasılığı hala bulunuyor. Bakterilerin yaygın antibiyotiklere olan direncindeki küresel yayılma; kemoterapi, organ nakli, sezaryen ve kalça protezi ameliyatı gibi yaygın sağlık tedavilerinin risk düzeyini dramatik bir biçimde arttırabilir. Bu durum da sadece hastalığın süresini uzatmayacak aynı zamanda sağlık hizmetinin maliyetini de ciddi boyutlara taşıyacaktır. Söz konusu bu risklerin etkisi bir salgınınkinden daha az acil olabilir, ancak uzun-vadeli etkilerin eşit ölçüde yıkıcı olma olasılığı söz bulunuyor.

[2] Worldometer, *Koranavirüs ölü sayısı*, 24 Ağustos 2020

Pandemiler ve bulaşıcı hastalıklar artık geleceğe yönelik en önemli riskleri teşkil ediyor

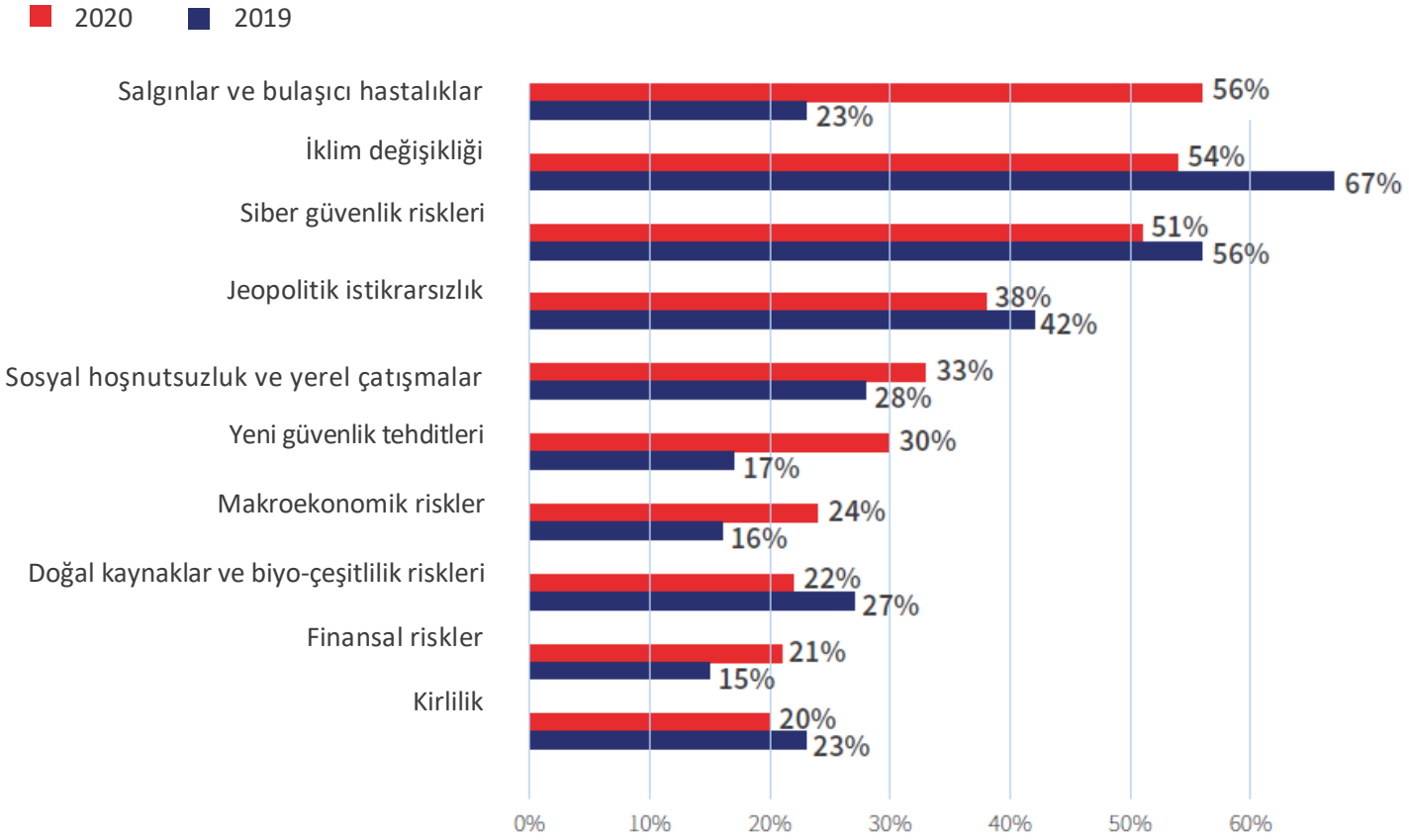

Şekil 1 Q. Bahsi geçen bu 25 rizikodan, lütfen önümüzdeki beş ile on yıl içerisinde topluma kayda değer etkisi olabilecek yeni ortaya çıkan en önemli beş riski seçiniz.

Kamuoyu, en çok sağlık ve bilgisayar-bağlantılı riskler konusunda kendini savunmasız hissediyor

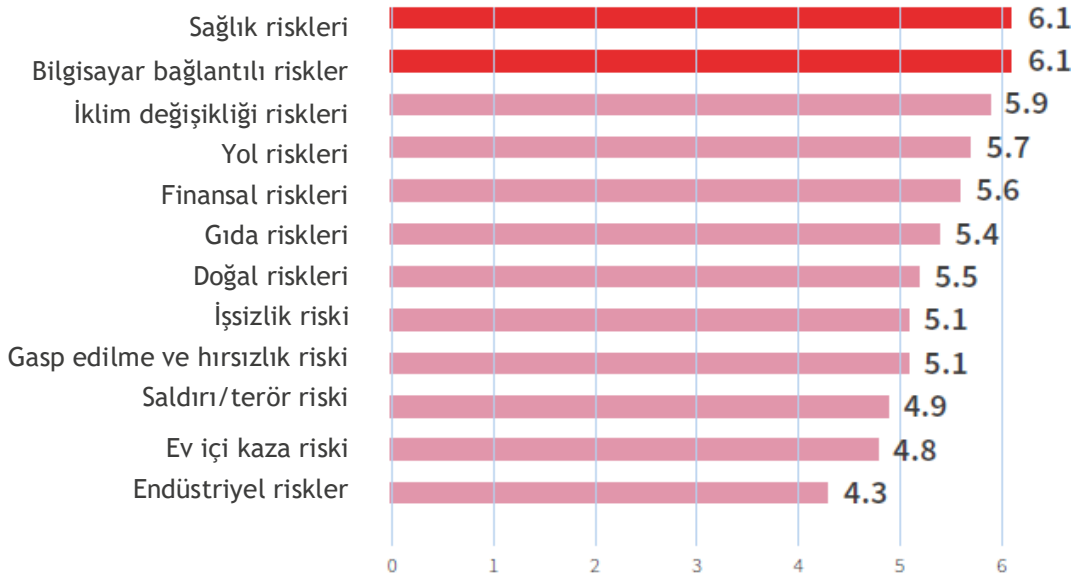

Şekil 2 Q. Sıfır ile on arası bir ölçekte değerlendirecek olursanız, yukarıda geçen riskler konusunda kendinizi ne kadar savunmasız hissediyorsunuz? Sıfır hiçbir şekilde savunmasız hissetmediğiniz, on ise fazlasıyla savunmasız hissettiğiniz anlamına geliyor.

Yetkililer pandeminin olumsuz neticeleriyle mücadele etmeye hazır mı?

Görüşme yapılan uzmanlar ümit verici bir şekilde kamu otoritelerinin salgınlar ve bulaşıcı hastalıklarla mücadele etme konusunda diğer risklere kıyasla daha hazır olduklarına inanıyorlar. Kamu otoritelerinin hazırlı olduklarına inananların oranı geçen yılın %22'lik oranından bu yıl %33'e çıkmış durumda.

Net hata örnekleri olmasına rağmen, dünyadaki pek çok hükümet COVID-19'un etkileri konusunda kararlı bir şekilde hareket etti. Fransa'da örneğin, kitlesel iflas ve işten çıkarmaların önüne geçmek için ''geçici işsizlik" planı devreye sokuldu ve bu kapsamda devlet tarafından işe gidemeyenlerin maaşlarının ödenmesi için işletmelere destek ödemesi yapılmaktadır. Nisan 2020 sonunda, yaklaşık dokuz milyon işçi söz konusu bu acil durum planından yararlanıyordu. Benzer tedbirler diğer çoğu ülkede de devreye sokulmuş durumda.

"Hükümetlerin COVID-19'a gerçekten hızlı bir şekilde tepki verdiğini'' dile getiren AXA Grup Yardımcı CEO'su ve Grup General Sekreteri, George Stansfield, "Sanayileşmiş çoğu ülkede, çalışanların işsizlikten korunması için paketler devreye sokuldu. Bu durum 2008'e tamamen zıt bir hareket tarzını ifade ediyor,'' şeklinde görüşlerini dile getirmektedir.

COVID-19'un doğrudan acil etkilerini hafifletmek için hükümetler hızlı bir şekilde hareket etmiş olsalar da akabinde gelebilecek uzun vadeli zorluklarıyla ne kadar iyi mücadele edeceklerinin görülmesi gerekiyor.

Kamu otoritelerinin algılanan yetkinliği dünya genelinde kayda değer bir biçimde değişiklik arz ediyor. Örneğin, Avrupa'da %34, Afrika'da %22 ve Kıta Amerika'sında sadece %16 olan oranlara kıyasla Asya-Pasifikteki uzmanların %45'i salgınlar ve bulaşıcı hastalıklar konusunda kamu otoritelerinin iyi hazırlandığını dile getiriyor. 2019 yılında, Asya'daki uzmanların sadece %31 ile Avrupa'daki uzmanların sadece %18'i kamu otoritelerinin salgınlar ve bulaşıcı hastalıklar konusunda en iyi hazırlığa sahip olduklarını düşünülüyor.

Bu durum 2000'li yılların ilk başlarındaki SARS ve Güney Kore'de daha yakın zamandaki MERS gibi bulaşıcı hastalıklarla mücadele konusunda, Asya ülkelerinin daha fazla deneyime sahip olduklarını gösteriyor.

Asya-Pasifikteki kamu otoritelerinin salgınlar ve bulaşıcı hastalıklar konusunda en iyi hazırlığa sahip oldukları düşünülüyor.

Salgınlar ve bulaşıcı hastalıklara tamamen ya da bir şekilde hazırlıklı olanların yüzdesi

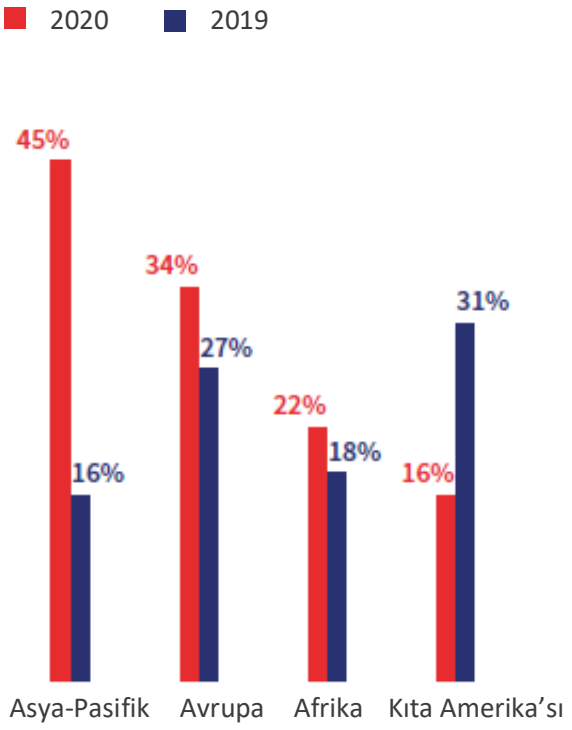

hastalıklar konusunda iyi hazırlandıklarını ifade etmişlerdi.

Şekil 3 Q. Ülkenizdeki kamu otoritelerinin söz konusu bu riskin ortaya çıkışına hazırlıklı olduğunu söyleyebilir misiniz?

İstisnai risklere karşı bir sigorta mekanizması geliştirilmesi sürecine AXA neden katıldı?

Alban de Mailly Nesle, AXA Grup Riskler & Yatırım Başkanı

Hâlihazırda karşı karşıya olduğumuz kriz pek çok açıdan istisnai bir durum olup ''sistematik'' (yani, tüm sistemi etkileyen) bir risk olayını yansıtıyor. Sigortanın, sigorta primlerinin nasıl hesaplandığını da ifade eden, risklerin poliçe sahipleri arasında metalizasyonu ilkesine bağlı olduğunu belirtmekte fayda var. Sistematik bir olayda tüm bireylerin etkilenmesi durumunda, sigorta artık geleneksel olarak bilindiği şekliyle işlevini yerine getiremeyecektir.

Bu nedenle söz konusu bu yeni riskleri hesaba katmak ve bunlarla başa çıkacak sigorta mekanizmalarını devreye sokmak önemli görünüyor. AXA tam da bu yüzden, AXA Fransa CEO'su Jacques de Peretti'yi endüstri çalışma grubunun eş-sponsoru olarak görevlendirmiş ve istisnai yıkımlara karşı olası bir gelecek sigorta programının ("CATEX" planı) belirlenmesi sürecinde yer almak için Nisan sonunda *Fransa Sigorta Federasyonu* çalışma grubuna katılmıştır.

Bu programın işleyişi nasıl olacak?
Fransız programının hızlı tazmin süreci barındıran basit bir mekanizma olması amaçlanıyor. Bir talep anında, ani kesintiler ya da işletme gelirlerinde kayda değer azalmalar yaşayan profesyonellere, özellikle de KOBİ'lere mümkün olan en kısa sürede mali destek sağlamak son derece önemlidir.

Benzer şekilde, CATEX planının iki ana özelliği bulunuyor. İlk olarak, parametrik sigorta ilkesine göre tazminat otomatik olacak. Sonrasında kamu otoriteleri tarafından — pandemi, doğal afet ya da terör saldırısı ile bağlantılı idari bir kapatma gibi — bir (ya da daha fazla) ön-tanımlı olay(lar) dile getirildiğinde tazminat devreye sokulacaktır. Akabinde tazminat toplu ödeme şeklinde verilecektir. Bu da maruz kalınan işletme kayıplarının değerlendirilme ihtiyacının önüne geçecek ve bu sayede hasar yönetimi ve tazminat süreci kayda değer bir şekilde hızlandırılmış olacaktır.

Toplu tazminat miktarı ile ilgili olarak, bu sistem bir kamu-özel ortaklığına dayalı olacaktır. Sigortacılar ve reasürörler toplanan primlerin oranına göre yıllık bir tazminat kapasitesi taahhüdünde bulunacaktır. CATEX projesi bu sayede sigortacılar ve reasürörler tarafından 2 milyar Euro'ya kadar yıllık tazminat kapasitesine sahip olacaktır. Bu kapasitenin ötesinde, CCR üzerinden kamu reasürörünü devlet tek başına devralacaktır.

Sonraki adımlar neler?
Geçtiğimiz Haziran'da CATEX projesi, Fransız parlamento üyeleri ile görüşmeden önce pandemi gibi istisnai risklere yönelik teminat açısından ihtiyaç ve tercihlerini açıklamaları için şirket ve sanayi dernekleri gibi ilgili tüm paydaşlara olanak sağlamak amacıyla, konuya ilişkin kamuoyunun açık katılımını tercih eden Ekonomi ve Maliye Bakanlığına sunuldu. Kamuoyunun görüşünün alınma süreci 31 Ağustos'ta sona ermiş olup şu anda Bakanlığın projeyle ilgili vereceği talimatları bekliyoruz.

COVID-19 risk haritasındaki uzun-vadeli değişiklikleri hızlandırıyor: Avrasya Grup öngörüleri

Psikolojik sağlamlıkları, endüstriyel kapasiteleri ve tepki verme etkinliklerinin sınırlarını zorlayarak COVID-19 salgını tüm dünyanın tahammülünü test ediyor. Avrupa, Kuzey Amerika ve Asya'daki kilit küresel piyasalarda salgın, sağlık sistemlerine, ekonomilere ve hane halklarına geniş kapsamlı istikrar bozucu şoklar yaşatıyor.

Bunların her biri zaten fark edilmiş olan şoklara yanıt verme ve bunlardan kurtulma ve de gelecek olanların etkilerini önleme ve azaltma konusunda hükümetleri zorlamaya devam edecek. Yetersiz tepkiler pandemiden kaynaklı ekonomik ve mali zararın süresini uzatacak ve bazı hallerde, durumdan hoşnut olmayan vatandaşlar etkisiz hükümetleri cezalandıracağı için politik istikrarsızlıklara yol açacaktır.

Aşı geliştirme ve eşit dağıtım dâhil sağlık hizmeti kapasitesi, yanıt koordinasyonu ve terapötik ve önleyici tepkiler etrafındaki hazırlık konusunda ulusal ve küresel hazır oluştaki zayıflığı ortaya çıkaracak şekilde pandemi, en acilinden küresel kamu sağlığı savunmasızlıklarına maruz bırakıyor. Dünya 2020'nin sonlarında ve 2021'e doğru krize yanıttan, tedavi ve ekonomik canlanmaya doğru geçiş yaparken — daha da fazla milliyetçilik ve bozulmuş çok-taraflı bir yönetim sisteminin meydan okuduğu — sağlığın jeopolitiği, dünyanın salgından ne kadar çabuk ve ne kadar iyi bir şekilde kurtulacağını şekillendirmeye devam ediyor.

Sağlığın ötesinde, pandemi var olan ve gelişmekte olan jeopolitik tema ve trendlerin bir ivme sağlayıcısı olarak faaliyet gösteriyor. COVID-19'un ivme kazandırdığı, önceden-var olan söz konusu trendler içerisinde Çin'in dünya ile (özellikle Birleşik Devletler ile) olan ilişkisinin gidişatı, teknoloji rekabeti, tedarik zincirinin yeniden düzenlenmesi, global iklim değişikliğine yanıtlar, ulusal ve korumacı politikalar ile diğer pek çok konu arasında endüstriyel politikanın rolü ve uygun kullanımı yer alıyor.

Buna ek olarak, bir ivme kazandırıcı olarak salgının potansiyel rolü ekonomik ve jeopolitik trendlerin de ötesine geçiyor, şöyle ki; salgının yeni ortaya çıkan tüm riskleri eşi benzeri görülmemiş ve beklenmedik bir şekilde hızlandırma potansiyeli bulunuyor. Söz konusu bu temaların ve bağlantılı oldukları risklerin her biri için, pandemi; aksi halde açığa çıkması yıllar alabilecek olan şeylerin bu noktada sadece aylar içerisinde gerçekleşiyor olmasını ifade ediyor. Başka bir deyişle; ortamdaki yavaş tektonik değişimlerin yerini küresel risk ortamında kırılmalar ve büyük ölçekli yer değiştirmelere yol açan depremler almış oluyor.

Yüksek bağlantılı olma durumu koordine bir yanıt gerektiriyor

Geçen yılın Gelecek Riskler Raporunda risklerin birbirlerini öngörülemez bir şekilde etkilemesine yönelik artan bir potansiyelin var olduğu sonucuna varılmıştır. COVID-19 salgını söz konusu bu bağlantılı olma durumuna ekleme yapıyor.

Uzmanlarımızın beşinci-en-önemli yükselen risk olarak sıraladıkları sosyal hoşnutsuzluk ve yerel çatışmaları ele alacak olursak, COVID-19 dünya genelinde tahmini 49 milyon kadar insanı 2020 yılında aşırı yoksulluğa sürükleyebilir.[3] Bu durum hem düşük hem de yüksek-gelirli ülkelerde uzun çatışmaları ve hoşnutsuzluğu hızlandıracaktır.

Riskler arasındaki karşılıklı bağlılıklar daha fazla iş birliğini gerektiriyor: hükümetlerin iklim değişikliği ve pandemi gibi küresel tehditleri doğru bir şekilde ele alabilmesi için birlikte hareket etmeleri gerekiyor. Yeni ortaya çıkan risklere karşı koymak için kararların alınması gereken düzey sorulduğunda, kamuoyunun %50'si küresel düzeyde, %11'i ise kıtasal düzeyde kararlar alınması gerektiğini ifade ediyor. Sadece %30'u kararların ülke düzeyinde alınması gerektiğini dile getirmekte olup %9'u da şehir düzeyinde alınması gerektiğini belirtiyor. İlginç bir şekilde, Avrupa şehirlerinin hala gitmesi gereken uzun bir yolu bulunuyor: kamuoyu yükselen risklerle şehir-düzeyinde mücadele etmenin etkililiği konusunda ikna olmuş değil.

Kamu otoriteleri, özel sektör ve sivil toplumun çok yönlü ve koordineli bir yanıt gerektiren zorlukların üstesinden gelmesi için iş birliği yapması gerekiyor. Münferit işletmeler bünyesinde bile, işletmenin bir alanındaki riskin bir başka alanı etkilemek için nasıl şekil değiştirebileceğini anlamak adına yönetimin birlikte çalışması gerekiyor.
AXA Grup Yardımcı CEO'su ve Grup Genel Sekreteri George Stansfield durumu şu şekilde ifade ediyor: "Bugünün yükselen riskleri daha bütünleşik riskler olup çoklu açılara sahip, bu nedenle konu bunlarla "Hükümet düzeyinde, bunun olumlu sonuçlarından bir tanesi özel sektörle daha iyi bir iş birliği olabilir. İklim değişikliği gibi en önemli tehditlerden bazılarını ele almak için birlikte çalışmak her ikisinin de menfaatine olan bir durum."

> "Pandemi eşitsizliğin artmasına neden oldu. Beyaz yakalı çalışanların karantina sürecinde evden güvenli bir şekilde çalışabilecek olmaları, ancak mavi yakalıların bunu yapamaması ve bu nedenle de virüse daha fazla maruz kalmaları bu durumu sembolize etmektedir. Bu aslında, pek çok Batılı ülkede sosyal dayanışmayı baltalayabilecek olan bir başka faktördür.

— Renaud Guidée, AXA Grup Risk Direktörü

mücadele etmeye geldiğinde işletmelerin orada bulunan herkese ihtiyacı bulunmaktadır''.

[3] Dünya Bankası, *COVID-19'un küresel yoksulluk üzerindeki etkisi*, 20 Nisan 2020

COVID-19 halkın savunmasızlık hissiyatını derinleştiriyor, peki ya son bulacak mı?

Önceki krizlerin aksine, COVID-19 ve beraberinde gelen kapanma tedbirlerinin tüm ülkelerde her yaştan insan üzerinde doğrudan ve kişisel bir etkisi bulunuyor. Sonuç olarak, kamuoyunun %73'ü dünya genelinde insanların kendilerini beş yıl öncesinde olduğundan daha çok savunmasız hissedeceklerine inanıyor. Özellikle de COVID-19'dan en çok etkilenen yerlerden bazıları olan İtalya, Meksika ve İspanya'daki insanlar, İngiltere, Almanya ve İsviçre'dekilere göre kendilerini yeni ortaya çıkan riskler konusunda daha savunmasız hissediyorlar. Risk uzmanları daha da karamsar: %83'ü geçtiğimiz beş yıl içerisinde kitlelerin savunmasızlığının dünya genelinde arttığını düşünüyor.

Daha savunmasız hissetmelerine ek olarak, genel kamuoyu artık riskten daha çok kaçınıyor: %65'i günlük yaşamlarında COVID-19'dan öncesine kıyasla daha az risk alıyor. Artan savunmasızlık duyguları ve riskten kaçınma durumunun birbiriyle bağlantılı kendi etkileri söz konusu. Örneğin, kamuoyunun %81'i yükselen risklerin seyahat planlarını etkilediğini ya da yakın bir zamanda etkileyeceğini ifade etmekte olup, dörtte üçü bunların satın alma güçlerini olumsuz bir şekilde etkilediğini dile getiriyor.

Söz konusu bu daha düşük risk toleransı, hükümetler tarafından COVID-19 krizinin ilk aylarında alınmış olan kararların çoğunun sebebini açıklıyor. Bu aynı zamanda kamuoyunun artan korunma talebinin de ana etmeni durumunda: %85'i sıfır risk diye bir durumun söz konusu olmadığını kabul ediyor olsa da hem kamu otoriteleri tarafından hem de özel sigortacılar yoluyla korunmak istiyorlar ve bunu bekliyorlar.

COVID-19 yeni ortaya çıkan risk ortamını öylesine egemenliği altına almış ki, pandemi en nihayetinde ortadan kalktığında söz konusu bu davranışsal eğilimlerin devam edip etmeyeceği henüz kesin değil. Eğer bu trendler devam ederse, halkın davranışında böylesine uzun-vadeli bir değişimin sadece sivil toplum üzerinde değil aynı zamanda ekonomi üzerinde de büyük etkileri olacaktır.

Yeni ortaya çıkan riskler konusunda kendilerini en çok savunmasız hissedenler Meksika, İtalya ve İspanya'daki insanlar

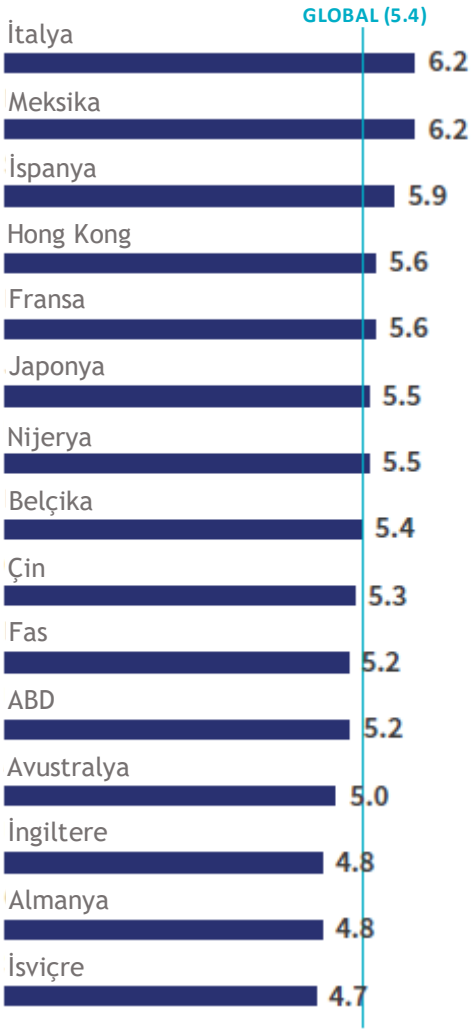

ABD ve Hong Kong'daki katılımcılar savunmasızlık oranında en büyük artışa sahip

Beş yıl öncesine kıyasla daha savunmasız olanların yüzdesi

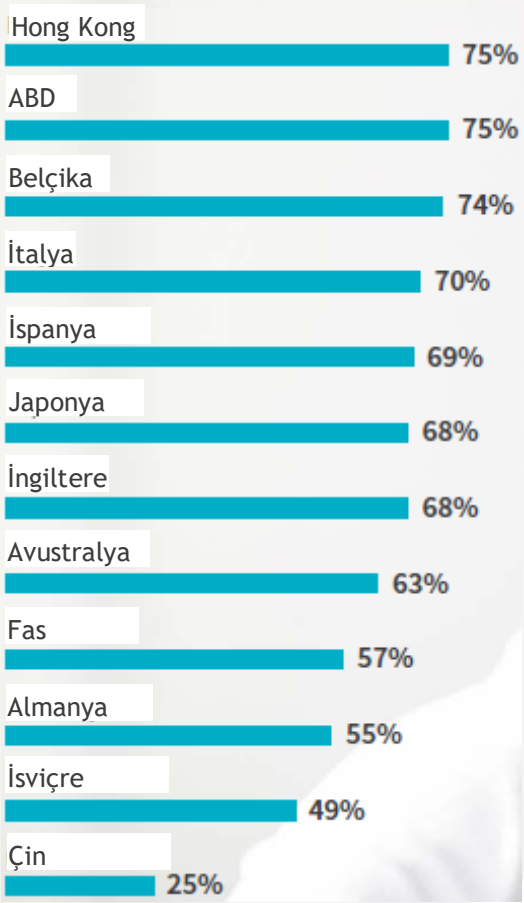

Şekil 5 Q. Geçen beş yıl içerisinde bir şeylerin değişme şeklini düşündüğünüzde, insanlar sizce daha mı çok yoksa daha mı az savunmasız?

Kişisel Veri İçermez - İç kullanıma Açık Bilgi

Makroekonomik risk gündemin birinci sırasına tırmanıyor

COVID-19 salgını, bir sağlık riski olduğu kadar ekonomik de bir risk. Kapanmalar 2020'nin ikinci çeyreğinde GSYİH'nın AB'de[4] %12, ABD' de[5] ise %33 gerilemesine neden oldu. IMF tarafından GSYİH'nın 2020 yılında küresel ölçekte %4.9 oranında azalacağı tahmini yapılıyor.[6]

Geçen yıl, makroekonomik riske onuncu sırada yer vermiş olan uzmanların, makroekonomik riski şu anda yedinci-en-önemli yükselen risk olarak görmeleri bu nedenle hiç de şaşırtıcı değil. Hangi makroekonomik risklerin en önemlisi olduğu sorulduğunda, uzmanlar kalıcı kitlesel işsizliğe ilk sırada yer veriyor. Uzun vadede, iş piyasasına yeni giren gençlerin en çok etkilenmesi en olası durum olarak görünüyor.

(Uzmanların %35'nin önemli olduğunu düşündüğü) makroekonomik risk en şiddetli şekilde İspanya, İtalya (%31) ve Meksika'da (%31) hissediliyor. Bunun nedeni bu ülkelerin COVID-19'dan özellikle etkilenmiş olmaları olabilir. Bununla birlikte, ABD'de işsizlik %10'nun üzerine çıkmış durumda, yine de ABD'li uzmanların %13'ü makroekonomik riskin – küresel ölçekte en düşük oran olsa da – önemli olduğunu düşünüyor.

Finansal riskler de uzmanlara göre dokuzuncu-en-önemli-yükselen risk olarak bu yıl gündemdeki yerini almış olmakla birlikte, artan kamu ve özel sektör borç seviyeleri özellikle önemli bir endişe kaynağı. Küresel net kamu borcunun bu yıl geçen yılki %69.4'lük orana kıyasla %85,3'e çıkması bekleniyor.[7] Bu durum eşi benzeri görülmemiş borç seviyelerini miras alacak olan genç nesillerin oyun sahasını değiştirecektir.

"Borç önümüzdeki 10 ile 20 yıl içerisinde ana sorunlardan biri olacak," diyen AXA Grup Baş Ekonomisti Gilles Moëc; "Hem kamu hem de özel sektör borucunda kitlesel bir artışa olanak sağlayarak krize yanıt veriyoruz. Bu kaçınılmaz ve yapılması gereken şey ancak, pek çok ülkenin GSYİH yüzdesi olarak İkinci Dünya Savaşından buyana herhangi bir zamandakinden daha fazla borcu olacağını da kabul etmemiz gerekiyor. Para politikası fazlaca yardımsever olduğu için şimdilik her şey iyi gibi ancak normal para politikası devreye girdiğinde, bu durum özellikle de gelişmekte olan piyasalar için krize yol açabilecektir," diye sözlerini sürdürüyor.

Kamu otoriteleri makroekonomik ve finansal risklere yanıt vermeye hazırlıklı mı? Görüşme yaptığımız uzmanlar finansal risklere cevap verileceği konusundan eminler ancak söz konusu olan makroekonomik riskler olduğunda bundan çok daha az eminler.

Pek çok devlet ve merkez bankaları 2008 krizinde yaptıklarından çok daha hızlı bir şekilde zaten yanıt vermiş olsalar da ekonomik etkinin eşi benzeri görülmemiş ölçeği göz önünde bulundurulduğunda bu yeterli olmayabilecektir.

Makroekonomik risk konusunda en çok kaygılı olanlar İspanya, Meksika ve Singapur'daki uzmanlar

Makroekonomik riski yeni ortaya çıkan en önemli beş riskten biri olarak görenlerin yüzdesi

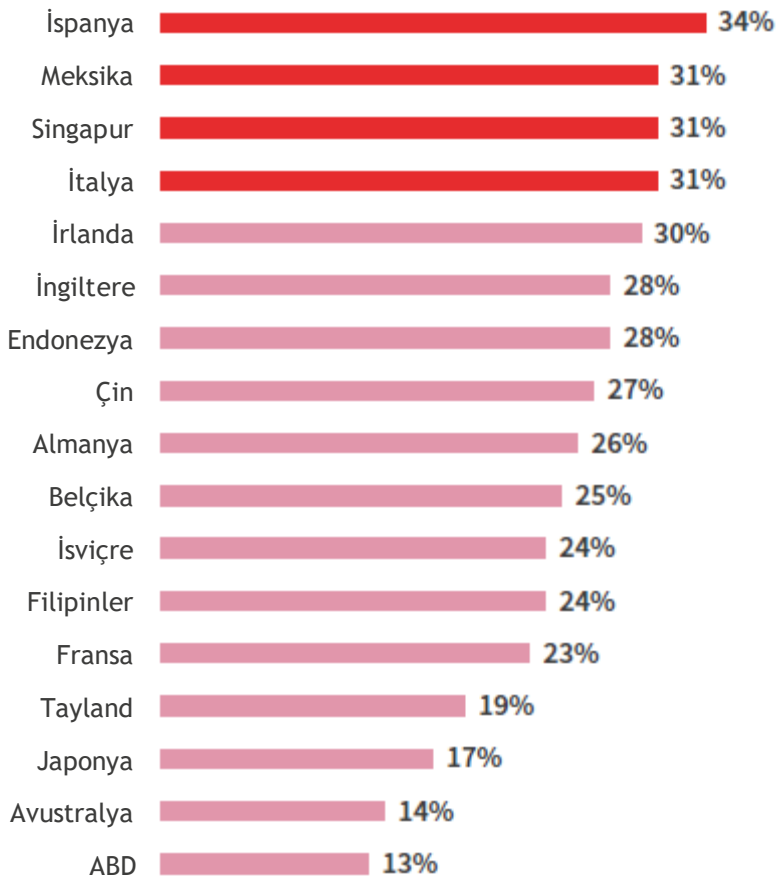

Şekil 6 Q. Söz konusu bu 25 riskten, lütfen önümüzdeki 5-10 yıl içerisinde toplum üzerinde kayda değer bir etkiye sahip olabilecek yükselen en önemli beş adet riski seçiniz.

Kişisel Veri İçermez - İç kullanıma Açık Bilgi

Ülkeler iklim değişikliğini kendilerini riske atarak görmezden geliyor

Avrupa dışındaki uzmanlar iklim değişikliğinin önemini alarm verici bir düzeyde azaltıyor

Son yıllarda, iklim değişikliğinin topluma çok büyük bir tehdit oluşturduğu konusunda anket verilerimizin de gösterdiği şekliyle artan bir fikir birliği söz konusuydu. Şimdi ise, söz konusu bu fikir birliği zayıflamış görünüyor. Bu konuyu önemli olarak seçen uzmanların sayısındaki %67'den %54'e olan düşüşle birlikte iklim değişikliği, toplumu tehdit eden en önemli yükselen risk sıralamasında ilk sıradan ikinci sıraya gerilemiş bulunuyor.

Ancak bu konuda bir istisna söz konusu: Avrupa— Almanya, İtalya, Belçika, İsviçre ve özellikle İngiltere'deki uzmanlar— İklim değişikliğini hala toplumu bekleyen en büyük yükselen risk olarak değerlendiriyor ve hatta bu konuyu pandemi riskinden daha yukarıda derecelendiriyorlar. Ancak, İklim değişikliğini en önemli yükselen risk olarak gören Kuzey-Amerika kökenli uzmanların oranı geçen yılın %71 oranından bu yıl %46'ya düşmüş bulunuyor ve Endonezya, Tayland, Meksika ve Filipinler'deki uzmanların tamamı, iklim değişikliğinin etkisi konusunda küresel ortalamaya göre daha az kaygılılar.

Bunun COVID-19 krizinin doğrudan bir sonucu olması olası bir durum: kamu otoriteleri ve uzmanlar, iklim değişikliği gibi daha uzun vadeli zorluklardan ziyade, olması daha yakın tehdit olarak gördükleri şeylere odaklanıyorlar. Devletler, işletmeler ve dünya genel kamuoyunun acil, koordineli eylemini gerektiren bir risk olduğu için, bu aslında endişe verici bir durum. O olmadan, iklim değişikliği sadece sel, orman yangınları ve sıcak hava dalgaları gibi ekstrem hava olaylarına neden olmayacak, aynı zamanda yeni ortaya çıkmakta olan diğer riskleri de hızlandıracak. Örneğin, iklim değişikliği eğer Sahra-altı Afrika'dan Avrupa'ya kitlesel göçlere yol açarsa, bu durum jeopolitik gerginlikleri arttıracaktır. Bu hiç de abartılı bir durum değil: BM Uluslararası Göç Organizasyonu 2050 yılı itibariyle ülkeler içerisinde ya da arasında bir milyara kadar insanın çevre kaynaklı göç edebileceği tahmininde bulunuyor.[8]

Kamuoyunun iklim değişikliği riskinin ciddiyeti konusundaki algısı uzmanlarınkini yansıtıyor. Kamuoyunun herhangi bir risk karşısında algılanan savunmasızlık durumuna göre yeni ortaya çıkan her bir riskin puanlandırıldığı AXA hasar görebilirlik endeksinde Avrupalılar iklim değişikliğini riskini 10 üzerinden 6.3 olarak puanlandırıyor. İklim değişikliği Avrupalıların en savunmasız hissettikleri yükselen riski teşkil ediyor. Bunun aksine, ABD'de nüfusun geneli iklim değişikliği riskine 10 üzerinden 5.7 Afrika'dakiler ise 5.3 puan veriyor.

Belli başlı ülkelerde görüşülen uzmanlar ve kamuoyu iklim değişikliğinin oluşturduğu tehdit konusunda daha az endişeli görünüyorlar, ancak bundan daha da önemli olan konu hükümetlerin ne yapacağı konusudur. Bu ikisi birbiriyle bağlantılı: endişelerini açıklayarak, kamuoyu bazılarının ''21. yüzyılın en büyük tehlikesi'' olarak adlandırdığı şeyi ele alan politikalar ve düzenlemeler konusunda karar alıcıları yönlendirebilir.

Yine de iklim değişikliğinin barındırdığı tehdit konusunda kamu otoritelerinin iyi hazırlandığına uzmanların sadece %16'sı inanıyor. Bu oran geçen yıla göre yüzde dörtlük bir artışı ifade ediyor olsa da hükümet müdahalesi göz önüne alındığında güven eksikliğinin ve ihtiyaç duyulan desteğin kesin olduğu

görülüyor. Elbette, iklim değişikliğinin üzerine gitmekten sadece hükümetler sorumlu değil, işletmelerin de üzerlerine düşeni yapması gerekiyor. Bununla birlikte pandemi, işletmelerin de hükümetler gibi iklim değişikliği girişimleri pahasına hayatta kalmaya ve kurtulmaya öncelik vermesi riskinin var olduğu anlamını taşıyor.

> “En zorlayıcı ve görünür mesele olan COVID-19’a odaklanmanın iklim değişikliği ya da kirlilik gibi yükselen diğer riskleri gölgede bırakma tehlikesi bulunuyor.

— Renaud Guidée, AXA Grup Risk Direktörü

İklim değişikliği riski Avrupa’da en önemli risk olarak görülüyor

Beş yıl öncesine kıyasla daha savunmasız olanların yüzdesi

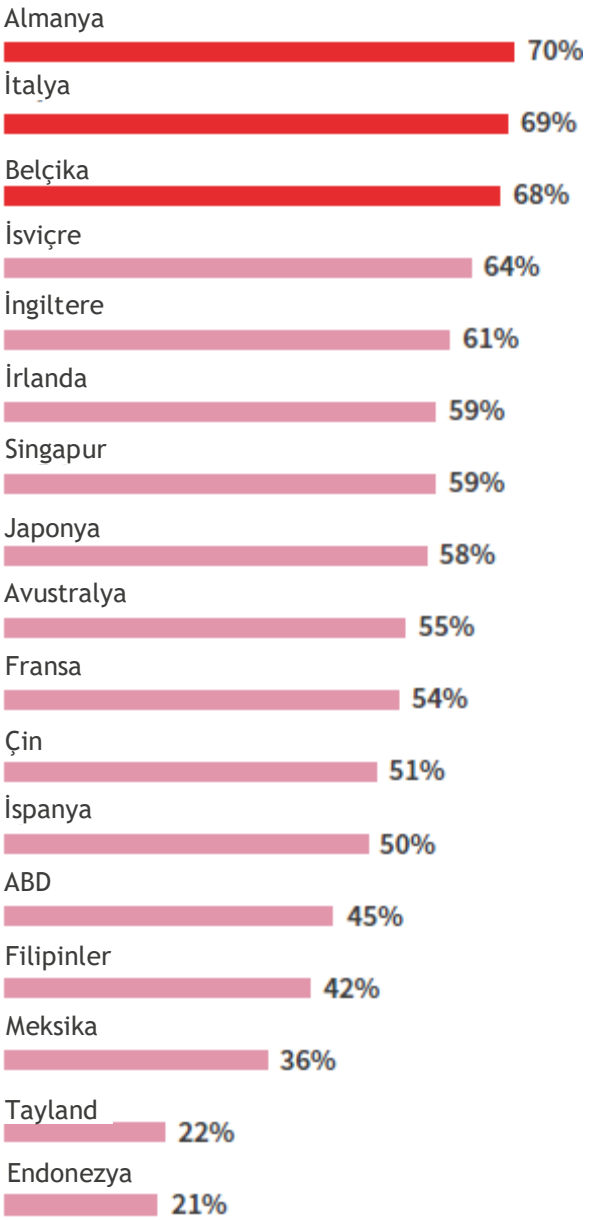

Şekil 7 Q. Söz konusu bu 25 riskten, lütfen önümüzdeki 5-10 yıl içerisinde toplum üzerinde kayda değer bir etkiye sahip olabilecek yükselen en önemli beş adet riski seçiniz.

Kişisel Veri İçermez - İç kullanıma Açık Bilgi

İklim değişikliği riskine kamu otoritelerinin iyi hazırlandığına uzmanların sadece %16'sı inanıyor

Evet, kesinlikle Evet, kısmen Hayır, tam değil Hayır, hiçbir şekilde

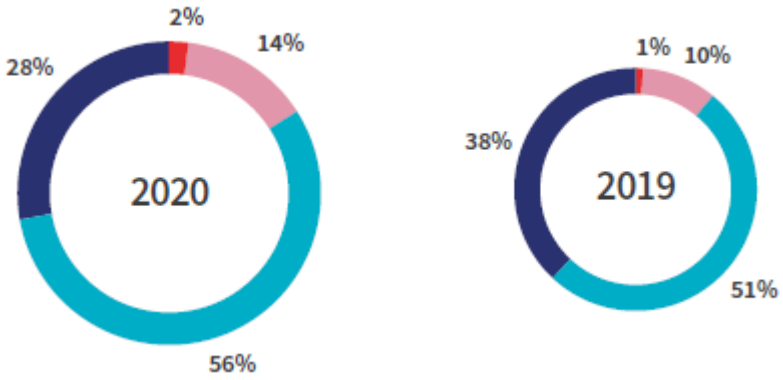

Şekil 8 Q. Ülkenizdeki kamu otoritelerinin iklim değişikliği riskinin ortaya çıkışı konusuna iyi hazırlı olduklarını söyleyebilir misiniz?

İklim değişikliği ile mücadele konusunda Axa ne yapıyor?

Ulrike Decoene, AXA Grup İletişim, Marka ve Kurumsal Sorumluluk Başkanı

"İklim değişikliği ile mücadelede işletmelerin daha aktif bir rol alması gerekiyor ve alacaklar da. Anlamlı olması bakımından, bizler gibi yatırımcıların, şirketlerin ve kamu otoritelerinin iş birliğine dayalı bir çabası olması gerekiyor.

AXA tarafından şeffaf bir iklim değişikliği stratejisi geliştirilmiş bulunuyor. 2050 itibariyle iklim zararsızlığına yatırımı gerçekleştirme taahhüdü, 2023 itibariyle yeşil yatırım hedefimizin iki katına, 24 milyar €'ya çıkartılması, geçiş tahvillerinin devreye sokulması ve sigorta kısıtlamaları sayesinde kömür endüstrisinden tamamen çıkış, bu stratejinin temel bileşenlerini oluşturuyor.

AXA olarak Net-Zero Asset Owner (NZAOA) oluşumu ve İklim-bağlantılı Mali Beyan Görev Gücü (TCFD) üyesiyiz ve Dünya Ekonomik Forumu Avrupa Yeşil Anlaşması CEO Eylem Grubu başkanlığını yürütüyoruz.

Kurumların iddialı geçiş planlarını kabul ederek iklim değişikliği ile mücadele konusuyla ciddi bir şekilde ilgilenmesi gerekiyor, AXA ise hem bir sigortacı hem de yatırımcı olarak, daha yeşil daha sürdürülebilir faaliyetlere geçiş yapmak isteyen kurumlara destek ve yardımcı olmak için hazır bekliyor.''

Kişisel Veri İçermez - İç kullanıma Açık Bilgi

Biyo-çeşitlilik krizi tırmanırken, Uzmanlar doğal kaynaklar riskini görmezden geliyor

İklim değişikliği gibi, doğal kaynak yönetimi ve biyo-çeşitlilik riski gündemden düştü ve uzmanlar artık bu riske toplumu tehdit eden en-önemli sekizinci tehlike olarak sıralamada yer veriyor: 2019 yılında, bu riske beşinci 2018'de ise dördüncü sırada yer veriyorlardı. Avrupa dışındaki uzmanlar bu riske, toplumu tehdit eden en-önemli on tehlike içerisinde yer dahi vermiyorlar.

Yine de bu tehdidin hafife alınmaması gerekiyor. BM tarafından yapılmış olan önemli bir araştırmaya göre, yaklaşık bir milyon hayvan ve bitki türü nesli tükenme tehlikesiyle karşı karşıya – bunların çoğu önümüzdeki birkaç on yıl içerisinde yok olacak.[9] Bu, insanlık tarihindeki herhangi bir andan daha fazla olan bir oranı yansıtıyor ve sadece çevresel bir problem de değil: Birleşmiş Milletler azalan biyo-çeşitliliğin, yoksulluk, açlık, sağlık ve su ile ilgili Sürdürülebilir Gelişme Hedeflerinin %80 konusunda ilerlemeyi yavaşlatacağını öngörüyor.

Hükümetlerin biyo-çeşitlilikteki azalmayı ele alabilecekleri; örneğin, sürdürülebilir tarım uygulamalarının teşvik edilmesi, balıkçılık kotaları ve kentsel alanlarda yeşil mekânlar gibi çok sayıda yöntem bulunuyor. Ancak görüştüğümüz uzmanlar (bu konunun üstesinden gelmek için ikinci-en kötü donanıma sahip olduklarını düşündükleri) kamu otoritelerinin bu konudaki yetkinliklerine güvenmiyorlar: sadece %13'ü bu kurumların söz konusu bu tehlikenin varlığına hazır olduklarına inanıyor.

[9] Birleşmiş Milletler, *Doğadaki ''eşi benzeri görülmemiş'' tehlikeli azalış; Türlerin neslinin ''artan'' tükenme oranı*, 6 Mayıs 2019

Küresel iklim gündeminin yeniden şekillendirilmesi – Avrasya Grup Öngörüleri

İklim değişikliğinin üzerine gidilmemesi durumunda, dünyanın gidişatının nasıl olacağını COVID-19 salgını aslında pek çok açıdan gösteriyor. Hayvanlardan insanlara bulaşan hastalıklar ve değişen iklim etkileri, doğal çevredeki fiziksel ve kimyasal değişimlerden kaynaklanmaları ve yaşam ve canlılarda kitlesel yıkıma neden olmaları bakımından aynı patolojiyi paylaştıkları görülüyor.

Tarihsel emisyonlar nedeniyle giderek daha kaçınılmaz görünen 1.5 derecelik sıcaklık artışı ile iklim değişikliğinin fiziksel etkisinin yeni ortaya çıkan diğer risklerle etkileşim halinde olması ve bunları tetiklemesi oldukça olası bir durum. Afrika-AB ve Orta Amerika-ABD göçmen akışları, Arap Baharı ve Yemen ile Suriye'deki çatışmalar dâhil, iklim değişikliği zaten geçtiğimiz on yıl içerisindeki çeşitli politik dönüm noktalarına yol açan kuvvetlerin birincil kaynağı ve ivme kazandırıcısı olarak geniş bir kabul görüyor. Dünya genelinde kitleleri etkileyen değişen sıcaklıklar ve sıra dışı hava koşullarını hesaba katarak ileriye bakacak olursak, gıda, su, barınma ve enerji konusunda yerel ve bölgesel çatışmaların artması beklenebilecektir.

COVID-19'un bariz bir biçimde ortaya koyduğu soru, karbonsuzlaştırmanın ne zaman ve nasıl gerçekleştirileceği ve dünyanın iklim değişikliklerinden kaynaklı koşullara odaklanmasının ne zaman ve nasıl sağlanacağı sorusudur. Krizin ilk günlerinden itibaren, "#daha iyiyi inşa etme" çağrıları ve ''yeşil teşvik'' gibi uygulamalar mevcuttu. Bazı durumlarda finansmanı yeşil projelere yönlendiren ve diğerlerinde 'geleneksel' teşvike yeşil koşulu getiren Güney Kore, Hindistan ve Kanada'dan hatırı sayılır taahhütlerle Son dönemde Çin, 2060 yılı itibariyle karbon nötr bir ülke olma vaadinde bulunmuştur. Ciddi miktarlarda nakit ve stratejik sermayeyi karbonsuzlaştırma sürecine adayarak çeşitli şirket ve yatırımcılar da çağrıya kulak asmıştır.

Ancak dikkat edilmesi gerekiyor. Bazı devletler — özellikle de ABD, Brezilya ve Meksika — yeşil programları geriye çekti ya da yeşil şartı olmadan fosil yakıt endüstrilerini destekledi ve bu sayede ilave sera gazı emisyonlarına ''davetiye'' çıkarmış oldu. Ekonomik faaliyet ve ticaret yavaşladıkça gemi talebinde yaşanan düşüş nedeniyle çeşitli mal sahipleri ve operatörlerin filolarının karbon içermeyen yakıta geçişindeki yavaşlamanın dile getirildiği gemi endüstrisi gibi, ekonomik sıkıntı nedeniyle şirketlerin ve yatırımcıların iklimle ilgili faaliyetlerinin sayısını düşürdüklerine dair anekdotlara dayalı kanıtlar da bulunmaktadır.

İklim değişikliğine çok yönlü yaklaşımlar ABD'nin Paris Antlaşmasından çekilme sürecinin açtığı olumsuzluklardan tam kurtulmaya başlamışken, pandemi şu anda iklim çok taraflılığının – iş birliğine dayalı küresel gerekliliği ortaya çıkaran son derece azimli ulusal ve bölgesel faaliyetlere dayalı — yeni bir biçimine ivme kazandırıyor. AB'nin Yeşil Anlaşma ve bunun ticarete ilişkin hükümleri ile sınır karbon düzenlemeleri, örneğin Brezilya gibi aksi halde yüksek iklim değişikliği tutkusuna meyilli olmayacak olan ülkelerde iklim olayının yeniden düşünülmesi konusunda baskı oluşturdu. Benzer şekilde, yatırımcı-önderliğindeki çabalar en azından kısmen de olsa, ilk başlarda açık deniz kömür finansmanının sınırlandırılmasına direnç gösteren Japonya gibi ülkelerin konuya yaklaşımında değişikliğe katkıda bulundu ve Japonya şu anda incelenmekte olan her iki pozisyonla ilgili daha güçlü ulusal bir taahhütte bulunmuş durumda.

birlikte, AB önderliğinde çeşitli ülkeler bunlara yanıt vermiştir.

Kişisel Veri İçermez - İç kullanıma Açık Bilgi

Siber güvenlik ve jeopolitik gerilim hala zorlu düşmanlarımız olarak kalmaya devam ediyor

Uzmanlar ve kamuoyu teyakkuz halinde

Siber güvenlik, önümüzdeki beş on yıl içerisinde toplumu bekleyen riskler sıralamasında üçüncü-en-önemli risk olarak bir adım geriye düşmüş olsa da hala önemli bir tehdit olarak görülüyor. Uzmanların yarısından fazlası (%51) bu riski en önemli risklerden biri olarak tanımlıyor. Kamuoyu da bu tehdidin farkında: bilgisayar-bağlantılı risk ikinci en savunmasız hissettikleri tehdit durumunda.

COVID-19 siber güvenlik riskini tırmandırdı. Pek çok kişi meslektaşlarıyla, arkadaşlarıyla ve ailesiyle iletişim kurmak için artık daha fazla online cihaz ve sistem kullanıyor ve bu durum da siber savunmasızlık noktasında artışa neden oluyor. Evden çalışan insanlar, ofis ekipmanlarının aksine en son siber savunma sistemleri ile donatılmamış olması muhtemel kişisel cihazları kullanıyor olabilirler.

Saldırıların sayısı da artmış bir vaziyette.[10] Örneğin, insanları tehlikeli içeriklere tıklama tuzağına düşürmek için suçlular pandemi konusunda yaygın farkındalığı kullandıkları için, Şubat ve Mart 2020 arasında sahte e-postaların sayısında %600'lük bir artış oldu. Bu noktada hastaneler öncelikli hedef konumunda: Çek Cumhuriyeti'nin en büyük COVID-19 test laboratuvar sahalarından biri olan Brno Üniversite Hastanesi, mesela, uğradığı siber saldırının ardından bütün BT sistemini kapatmak zorunda kaldı.

Milyonlarca müşterinin kişisel verilerini elinde bulunduran bir bireysel bankacılık uygulamasından, kritik güç altyapısını kontrol eden bir kamu hizmet kuruluşuna kadar her yeri etkileyebilecekleri için siber saldırılar toplumu tehdit eden önemli bir tehlike konumunda. Ve saldırıların giderek artan karmaşıklığı siber güvenliğin, bir başka önemli risk olan,

Uzmanların geçen sene dokuzuncu sıradayken bu yıl altıncı-en-önemli risk olarak sınıflandırdıkları yeni güvenlik tehditleriyle yakından bağlantılı olduğu anlamına geliyor. ABD, İngiltere ve Fransa'daki uzmanlar yeni güvenlik tehditleri konusunda özellikle endişeliler. Bu riski önemli bir tehdit olarak gören uzmanların %47'si geçen yılın %37'lik oranına kıyasla siber savaşın ana kaygıları olduğunu dile getiriyor.

Kuruluşlar bu duruma nasıl yanıt verecek? En etkili ve ihmal edilen yöntemlerden bir tanesi, siber güvenlik harcamalarının devreye sokulması, arttırılması anlamına da gelecek şekilde işgücünün kapsamlı bir şekilde eğitilmesidir. Her ne kadar mevcut ekonomik iklimde yatırımları azaltmak cazip gibi görünse de bu bir yüksek-risk stratejisidir.

"Kurumların BT harcamalarını kıstıklarını ya da para tasarruf etmek için sistem güncellemelerini ertelediklerini görmekten kaygılıyız, bunu gerçekten yapmamaları gerekiyor, çünkü şu anda riskler artmış durumda," diyen AXA XL Global Sigorta Direktörü Nancy Bewlay, Kurumların kendilerini korumak için pek çok şey yapmaları gerektiğini ve —savunmanın ilk hattı olan — iş gücünü eğitmenin özellikle önemli olduğunu, çalışanların güvenli alışkanlıkları uygulamasının ve dolandırıcılık e-postalarını ve zararlı linkleri belirlemelerinin harika bir başlangıç noktası olacağını ifade ediyor.

[10] Infogüvenlik, *COVID-19 sadece bir ayda sahte e-postaları &667 oranında tetiklemiş bulunuyor*, 26 Mart 2020

Siber savaş toplumu bekleyen en önemli yeni tehdit olarak değerlendiriliyor

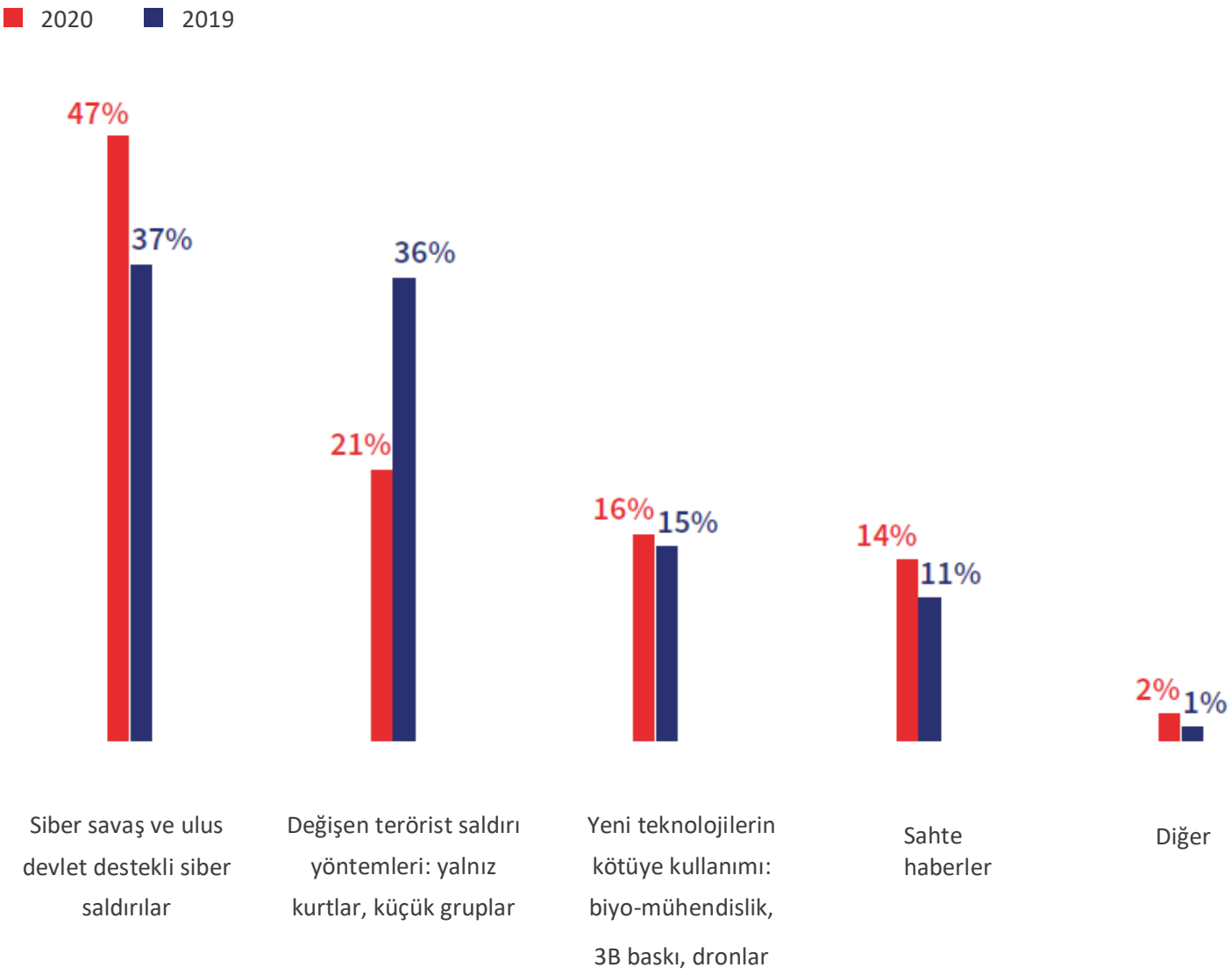

Şekil 9 Q. Sizin yeni güvenlik tehditleri hakkındaki ana endişeniz nedir?

Teknoloji COVID-19'a karşı ekonomik toparlanmayı destekliyor: Avrasya Grup Öngörüleri

Bu yılın ilk başlarında COVID-19 virüsü dünya çapında yayıldıkça, hızlı kapanmalar milyonlarca vatandaşı, öğrenci ve işletmeyi işleri, eğitimleri ve eğlenceleri konusunda dijital bir dünyaya geçişe zorladı. Bu, dijital iş modellerinde birkaç yıla bedel evrimi birkaç aya sığdıran eşi benzeri görülmemiş bir geçişti.

En önemlisi de salgının internetin gücünü ortaya çıkarmış olmasıdır. Telekomünikasyon ve veri ağlarının kayda değer bir şekilde artan yükleri nasıl karşılayacağına dair ilk başlardaki bazı kaygılara rağmen, genel olarak internet altyapısı kriz esnasında oldukça iyi bir iş çıkardı. OECD'ye göre, telekomünikasyon taşıyıcıları, internet servis sağlayıcıları ve ilgili şirketler bant genişliği konusunda yaşanan olağanüstü talebi karşılamak için bazı bölgelerde %60'lara varan internet trafiği ile kendilerini bu duruma uyarladılar.[11]

Geniş bant sayesinde uzaktan çalışma ve uzaktan eğitime hızla ve daha önce görülmemiş bir şekilde hizmete önemli bir zarar vermeden ya da sistemde bozulmaya neden olamadan geçilmiş olması, internetin merkezi olmayan mimarisinin esnekliğini belirleyen temelin ve çoğu ülkede tesis-tabanlı hizmetlere yatırımların önemini gözler önüne serdi.

Söz konusu bu esnekliğin sonuçları abartılmamalı: devletler virüsün yayılmasını önlemek için kapanmalar uyguladıkça, dünya genelinde ekonomiler ciddi zararlar görmüş olsalar da video konferans, e-posta ve sosyal medya mesajlaşma uygulamaları sayesinde online iş ve ticarete hızlı geçiş kabiliyeti daha da ciddi bir ekonomik yıkımı, işsizlik artışını ve bununla bağlantılı refah kayıplarını önleyebildi.

Bu kayda değer başarıya rağmen, iş devamlılığı artık giderek artan bir şekilde etkili birkaç teknoloji şirketine bağlı. Karantinalar devreye sokuldukça, önceden bilinmeyen video konferans uygulamaları, milyonlarca şirket ve hane halkı işlerini yürütmek ve aile ve arkadaşlarıyla irtibat halinde kalabilmek için bu uygulamaların hizmetlerine bel bağladığından bir gecede her gün kullanılan uygulamalar haline geldiler. Manavlar, restoranlar ve diğer perakendeciler online sipariş ve teslimata sarılarak iş modellerinde eşi benzeri görülmemiş bu şoka kendilerini uyarladılar. E-ticaret siteleri, kişisel koruyucu ekipmanlar dahil zorunlu malların dağıtım merkezi haline geldi. Dijitalleşme artık işletmeler için hayati bir ön koşul gibi görünüyor.
Oysaki, dijitalleşme sadece bir yıl öncesinde, uzun-vadeli stratejiler arasında bir bileşenden ibaretti.

Kişisel Veri İçermez - İç kullanıma Açık Bilgi

Jeopolitik riskler işletmeleri tedarik zinciri konusunu yeniden düşünmeye sevk ediyor

Görüşülen uzmanlar jeopolitik istikrarsızlığı toplumu tehdit eden en-önemli-dördüncü tehlike olarak sınıflandırıyorlar; geçen yıl bu tehdide dördüncü sırada yer vermişlerdi. Bu jeopolitik riskin bitmeye yüz tuttuğu anlamına gelmiyor; pandemi riskinin önemindeki artışa yer bulmak için sıralamada sadece bir basamak gerilemiş görünüyor.

Jeopolitik riski yükselen önemli bir risk olarak gören uzmanların %31'i en çok ulus-devletler arasındaki gerilimler konusunda endişeliyken, %51'i en çok milliyetçilik ve popülizmin artışından endişe ediyor.

COVID-19 nedeniyle pek çoğu daha kompleks bir hale gelmiş olan tarife dışı ticaret engellerinin inşa edilmesinden, küresel çok-taraflı kurumların altının oyulmasına kadar jeopolitik risk, çeşitli çapraşık meseleleri bünyesinde barındırıyor.

Örneğin, dünya çapında birçok devlet, salgın sürecinde iflas etmelerini önlemek için stratejik olarak önemli işletmelerdeki mülkiyet paylarını satın aldı. İşletmelerin daha fazla kontrol edilmeleri neticesinde, dış ülkelere ait rakiplerden gelen yatırımı durdurma ya da ithalat kısıtlamaları getirme gibi korumacı tedbirleri kullanmanın cazibesine kapılabilirler.

"1950'ler ve 1960'lardaki gibi şirketlerin devlet tarafından gündelik yönetildiği zamanlara geri dönebilecek olmamızdan endişeliyim," diyen AXA Grup Baş Ekonomisti Gilles Möec, COVID-19 esnasında devletten çok fazla destek alan şirketlerin, bir dereceye kadar, devlet kontrolüne gireceğini ve sonuçlara ihtiyacı olan kitleler ile devletler için ulusal şampiyonları desteklemenin çok cazip olacağını, oldukça etkisiz bazı uygulamalara geri dönme konusunda fazlaca istek gördüğünü ifade ediyor.

> "Pek çok işletme, özellikle birbiriyle ilişkili tedarikçilerin olduğu bazı ülkelerde fazlaca karmaşık olan tedarik zincirlerini yeniden değerlendiriyor. Ani bir salgın, ticaret tarifesi ya da siber güvenlik vakası olduğunda tedarik zincirinde dayanıklılığa ihtiyacınız olur, ancak karmaşık tedarik zincirleri bu duruma yardımcı olamıyor. En maliyet-etkin tedarik zinciri olmayabilir ancak daha fazla maliyete katlanmak ve daha fazla esnekliğe sahip olmak daha iyi olabilir.

—Scott Gunter, AXA XL CEO’su

Kişisel Veri İçermez - İç kullanıma Açık Bilgi

Jeopolitik istikrarsızlığın yükselen kayda değer bir risk olarak algılanma düzeyi ülkeden ülkeye değişiklik gösteriyor. Çin'de örneğin, uzmanların %69'u jeopolitik istikrarsızlığı önemli bir risk olarak görüyor, bu da bu tehdidi siber güvenlikle birlikte en-önemli-ortak-yükselen risk haline getiriyor. Uzmanların Belçika (%56), Avustralya (%48), Almanya (%47) ve Fransa'daki (%45) büyük bir oranı bu tehdidi önemli bir risk olarak görüyor. Bunun aksine, bu tehdit Tayland, Filipinler, Endonezya, İrlanda ve Meksika'daki uzmanların %30'undan daha azı için önemli bir risk teşkil ediyor.

İşletmeler bu tehdide nasıl karşı koyabilecek? Jeopolitik gerilim ve COVID-19'un aklımızdan çıkmayan etkisi nedeniyle, belli başlı tedarikçilere ya da belirli ülkelerdeki tedarikçilere olan bağımlılıklarını azaltmak ve daha esnek ve/veya bölgeselleştirilmiş tedarik zincirleri oluşturmak için pek çoğu tedarik zincirlerine bakıyor.

Jeopolitik gerilimden en çok endişe edenler Çin'deki uzmanlar

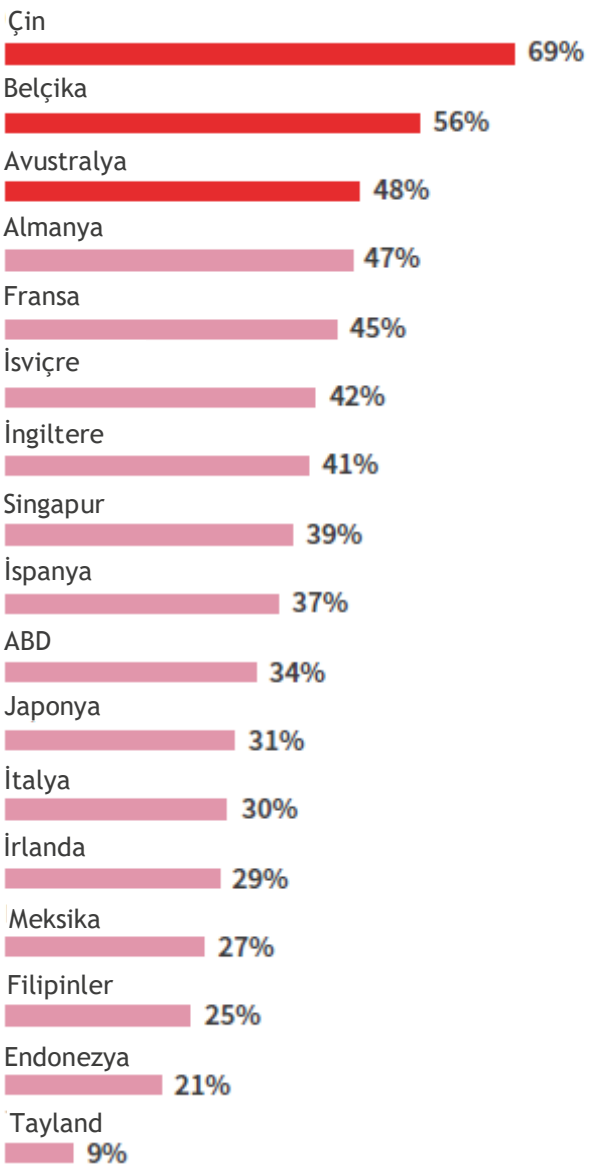

Şekil 10 Q. Söz konusu bu 25 riskten, lütfen önümüzdeki 5-10 yıl içerisinde toplum üzerinde kayda değer bir etkiye sahip olabilecek yeni ortaya çıkan en önemli beş adet riski seçiniz.

COVID-19 çağında ticaret, tedarik zincirleri ve küreselleşmeme: Avrasya Grup Öngörüleri

Pandeminin, küresel tedarik zincirlerinin yeniden şekillendirilmesine yardımcı olmada önemli bir rol oynaması oldukça olası bir durum. Tedarik zincirlerinin ulusallaşması ve bölgeselleşmesine ve pandemi öncesi etkili olan geniş kapsamlı küreselleşmeme güçlerine yönelik yeni oluşmaya başlayan eğilimleri alevlendirerek, sınır-ötesi ticaret ve yatırımda ilave anlaşmazlıklara yol açacak olması kaçınılmaz. COVID-19 küresel pek çok endüstride istikrarsızlaştırıcı şoklara çoktan yol açmış bulunuyor. Bunlardan bazıları, elbette, talepteki ani düşüşten kaynaklandı, ancak tedarik tarafında kalıcı iş kayıplarından ve tedarik zincirlerinin bozulmasından kaynaklı daha uzun-vadeli etkileri olabilecektir.

COVID-19-bağlantılı yıkımlar nedeniyle üretimin yavaşlaması (ya da bazı durumlarda tamamen sona ermesi) bazı zorunlu mallarda (medikal ekipmanlar, farmasötikler, gıda ve diğer temel ihtiyaçlar dahil) kıtlık ve bunların ihtiyaç duyuldukları yerlere dağıtılmasında zorluk yaşanması sonucunu doğuruyor.

Ayrıca, politik hayal kırıklığı ve bazı durumlarda devletlerin karşı karşıya olduğu krizi kötü yönettikleri algısından kaynaklı toplumsal rahatsızlık arttıkça, birçok devlet genel ekonomik faaliyet, insanların temel refahı ve devlet denetim ve güvenliği açısından önem arz ettikleri için belli başlı sektörlere müdahale edecektir. Toplumsal hoşnutsuzluk ve yerel çatışma konusunda endişeli olan hükümetler, toplumsal rahatsızlığın etkisini azaltacak ölçüde ekonomiye

Son yıllarda, Birleşik Devletler dahil bazı devletler büyük ölçüde milliyetçi olarak değerlendirilecek tedbirler almış durumda. Tarifelerin ve tarife-dışı-engellerin daha sık kullanılması dahil, küresel ticarete ilişkin korumacı ticaret politikalarını uygulamış; göç engellerini arttırmış ve çok-taraflı yönetimi teşvik etmek anlamına gelen uluslararası kuruluşları görmezden gelmiş ve hatta bunları etkin bir şekilde zayıflatmış bulunuyorlar. Daha küresel veri akışları artık veri yerelleştirme politikalarına ve birkaç yıl öncesinden daha sıkı baskılara tabi. Popülist ve milliyetçi kuvvetlere tepki gösteren gelişmiş bazı ekonomiler, küreselleşmenin kendi yerli sanayi ve imalat kapasitelerine zarar verdiği konusundaki endişelere karşı daha hassas bir bakış aşısına sahip olup söz konusu bu kapasitenin ''yeniden desteklenmesi'' için birçoğu etkin bir şekilde çaba gösteriyor.

Pandeminin ardından ulusal güvenlik kaygıları, bir zamanlar büyük ölçüde ihmal edilmiş olan stratejik sektörlerin düzenlenmesi çabalarına giderek daha çok dahil edilecek. Başka bir deyişle, hükümetler ulusal ekonomik ve güvenlik çıkarlarının sağlanması için artan devlet müdahalesinin gerekli olduğunu iddia edecekler; sağlık hizmeti, gıda ve teknoloji salgının ardından artan denetimin en çok söz konusu olacağı üç ulusal güvenlik alanını teşkil ediyor.

müdahale etme konusunda daha istekli olabileceklerdir.

Uzmanlar artık teknoloji riskleri konusunda rahat olsalar da yeni tehditler ortaya çıkıyor

Uzmanlar toplumu tehdit eden teknoloji-bağlantılı risklerin etkisi konusunda bu yıl daha az tetikte görünüyor. Örnek vermek gerekirse, 2018 ve 2019 yıllarında yapay zeka ve büyük verileri altıncı-en-önemli risk olarak derecelendirmişlerdi ancak bu tehdidi bu yıl sadece on-ikinci-en-önemli risk olarak sınıflandırıyorlar. Buna ek olarak, daha az sayıda uzman teknoloji-bağlantılı çeşitli riskleri bu yıl ''hızla-yükselen'' risk olarak görüyor. Örneğin, yıkıcı teknoloji ve yapay zeka ile bağlantılı risklerin ''hızla-yükselmekte'' olduğunu düşünenlerin oranı 2019'a kıyasla yüzde 15 civarında düşmüş bulunuyor.

Teknoloji bağlantılı riskler artık neden daha az önemli olarak görülüyor? Ailelerin ilk defa video konferans platformundan iletişim kuruyor olmaları, banka müşterilerinin giderek artan bir şekilde online kanallar üzerinden yardım istiyor olmaları ve imalat işletmelerinin üretim hatlarında manuel işçiler yerine robotların potansiyeline yatırım yapıyor olmaları hesaba katıldığında, belki de bunun nedeni COVID-19'un teknoloji kullanımındaki artışı tetiklemiş olmasıdır. Bireyler ve işletmeler teknolojiye daha aşina olmaya ve faydalarını daha iyi anlamaya başladıkça, riskleri ve teknolojinin olumsuz yanlarını daha çok kabul ediyor olabilirler.

Tıbbi ilerlemeler ve innovasyonlar ile ilgili risklerin sıralamasındaki kayda değer düşüş bu durumu örneklendiriyor. 2019'da 13. sırada yer verdikleri bu tehdide uzmanlar 2020 yılında keskin bir düşüşle 22. sırada yer vermişlerdir. Artan sağlık kaygılarının mevcut ikliminde daha kaliteli sağlık hizmetine erişim sağlaması nedeniyle insanların tıbbi gelişmeler ve innovasyonlarla bağlantılı potansiyel riskleri muhtemelen daha fazla kabul ediyor oluşları bu durumu olası kılıyor.

Ancak teknoloji-bağlantılı yeni tehditler de belirmeye başlıyor. Örneğin, teknoloji kullanımı ile ilgili etik riskleri uzmanlar sadece on-dördüncü-en-önemli yükselen risk olarak değerlendirseler de kamuoyunun bu tehdidin farkında olduğunu söyleyenlerin oranı geçen yılın %19'luk oranından %32'ye çıkmış bulunuyor.

Teknoloji ile bağlantılı etik risklerin en çok endişe verici olanları arasında veri gizliliği ve ön yargı ve ayrımcılığı güçlendiren algoritmalara yönelik potansiyel yer alıyor. Teknoloji işletmeler ve devletler tarafından giderek daha çok kullanılmaya başladıkça, kamuoyunun bu riskle ilgili algısı teknolojiden kaynaklı önyargıyı gidermek için dikkatli adımlar atılmadığı sürece daha da kötüleşmeye devam edecek. Örneğin, sınavlar yerine öğrencilerin notlarının verilmesi için teknolojinin kullanımın, özel okullara gitmeyen ve yoksul bölgelerde yaşayan öğrencilerin notlarını orantısız bir şekilde düşürdüğü açığa çıktığında Ağustos 2020'de algoritmik ön yargının hakim olduğu haberler İngiltere'de birkaç gün gündemi işgal etmişti.

> AI (Yapay Zeka) ve makine öğrenme gibi gelişmiş teknolojiler, geleceği tahmin etmek için giderek daha çok kullanılıyor. Modellerin yanlış ya da yeterli verilere dayanmaması durumunda söz konusu bu tahminlerin ön yargılı olma gerçek tehdidi söz konusu.

— Nancy Bewlay, Global Sigorta Direktörü, AXA XL

Zihinsel sağlık ve yanlış bilgi: geleceğin en büyük tehditleri olmaya aday

Salgın ve bulaşıcı hastalıklar geçen yıl sadece sekizinci-en-önemli risk olarak değerlendirilmiş olsalar da bizler bu tehdidi kayda değer yıkıma neden olma potansiyeline sahip gözden kaçan bir risk olarak değerlendiriyoruz. Bu yıl, an itibariyle gözden kaçırılmış olabilecek ilave iki riskin daha altını çiziyoruz: zihinsel sağlık ve yanlış bilgilendirme.

Bunlar aslında yeni değil ancak her iki tehdidin de COVID-19 sonrasında katlanarak artma potansiyeli bulunuyor.

> “Yardımlarımızı doğru yönde yapabilmemiz için, daha önce eşi benzeri görülmemiş bu ortamda zihinsel sağlığı etkileyen faktörleri anlamak bizler adına çok önemli. Bu nedenle, Belçika, Fransa, İtalya, Almanya, İsviçre, İngiltere ve İspanya’dan oluşan yedi ülkede karantina sürecinde 5,800 kişiyle görüşerek son derece ilgili bu konu üzerinde sohbetler gerçekleştirdik. Bireylere ve toplamda topluma yardımcı olabilecek eşsiz öngörüler ve sağlam öğrenmeler elde ettik.
> Pandeminin zihinsel sağlık üzerindeki vahim etkileri bizlere bu çalışmayı yapmamız konusunda ilham verdi.

— Antimo Perretta, AXA Avrupa CEO’su

(8 Ekim tarihinde **axa.com** adresinde yayınlanacak olan *Avrupa’da Zihinsel Sağlık ve Refah Raporunu* kontrol ediniz)

Zihinsel sağlık: COVID-19 var olan önemli bir zorluğu şiddetlendiriyor

Görüştüğümüz uzmanların sadece %7'si değişen sağlık uygulamalarını ve zihinsel sağlık dahil, yeni meslek hastalıklarını toplumu tehdit eden önemli bir risk olarak görüyor, bu durum aslında bu riskin en önemli 20 tehdit arasına dahi giremediği anlamına geliyor.

Buna karşın, zihinsel sağlık sorunlarının göz ardı edilmemesi gerekiyor. Depresyon dünya genelinde 264 milyon insanı etkiliyor. 15-29 yaş arası ölümlerde intihar ikinci en-başta gelen sebepler arasında yer alıyor ve çatışmalardan etkilenen bir bölgede yaşayan insanların beşte birinden daha fazlasının bir zihinsel sağlık sorunu bulunuyor.[12] İnsani maliyeti çok fazla ancak ekonomi üzerinde de devasa bir etkiye sahip: depresyon ve kaygı her yıl küresel ekonomiye 1 trilyon $'dan daha fazla bir tutara mal oluyor.[12]

COVID-19 patlak vermeden önce durum tam da böyleydi. Birleşmiş Milletler pandeminin çocukları, gençleri ve sağlık çalışanlarını etkileyecek önemli küresel bir zihinsel sağlık krizine yol açma potansiyeli bulunan bu durumu çok daha kötü bir hale getirme olasılığının olduğu tahmininde bulunuyor.[13] Hastalık ve ölümün yol açtığı travmaya ek olarak, sosyal izolasyon ve ekonomik belirsizlik kaygı ve depresyonu yükseltmiş görünüyor.

Bu durum araştırma verilerimizde de yansıtılmıştır: görüştüğümüz uzmanların %58'i yükselen risklerin zihinsel sağlıklarını zaten etkilediğini ya da gelecekte etkileyeceğini düşünüyor. Hong Kong, Japonya, Çin ve Avustralya'daki bireylerin yükselen risklerin zihinsel sağlıklarını zaten etkilediğini ya da gelecekte etkileyeceğini ifade etmeleri daha olası görünüyor.

Önleme ve tedavi hizmetlerindeki kamu yatırımı büyüyen sorunla aynı düzeyde değil. Ülkeler, ortalama, sağlık bütçelerinin sadece %2'sini zihinsel sağlığa harcıyor.[12]

Uzmanların %81'inin kamu otoritelerinin sağlıkla-bağlantılı risklerin ortaya çıkışına iyi hazırlıklı olduklarına inanmamaları bu noktada hiç de garip değil.

İşletmeler de bu konuda bir rol oynayabilirler. "Faydalı olsa da öncelikli olarak fiziksel sağlığa odaklanan sağlık sigortaları sunarak birçok şirket çalışanlarıyla ilgileniyor," diyen AXA Grup İnsan Kaynakları Sorumlusu Karima Silvent, problemi tam olarak çözemeseler de sorunları çalışanlar ile belirlemek ve müzakere etmek için daha donanımlı olabilecek ve çalışanları destek alabilecekleri yerlere yönlendirebilecek olan yöneticilerini zihinsel sağlık konusunda eğiterek Şirketlerin bu konuda daha fazlasını yapabileceklerini ifade ediyor.

Zihinsel sağlığı pandemiye yanıtın ana bileşeni olarak ele almak suretiyle, ülkeler, işletmeler ve kamuoyu zihinsel sağlık konusunda daha bilgili ve ortaya çıktıklarında koşulları belirleme ve üstesinden gelme konusunda daha hazırlıklı olabileceklerdir.

Bireylerin yarısından fazlası yeni ortaya çıkan/yükselen risklerin zihinsel sağlıklarını çoktan etkilediğine ya da kısa bir süre içerisinde etkileyeceğine inanıyor.

Şekil 11 Q. Bu riskler aşağıdaki sonuçlardan herhangi birine yol açtı mı? (Zihinsel sağlık ile ilgili olarak yanıtlayınız.)

[12] Birleşmiş Milletler, *COVID-19 ve Zihinsel Sağlık Eylem İhtiyacı*, 13 Mayıs 2020
[13] Dünya Ekonomik Forumu, *B.M COVID-19 salgını kaynaklı küresel zihinsel sağlık konusunda uyarıyor*, 14 Mayıs 2020

> İnsanlar kendilerini ve ailelerini güvende ve sağlıklı tutma konusunda stres yaşıyorlar ve iş güvenliğinin olmayışı, ilerideki belirsizlik ve süresi uzayan sosyal mesafe tedbirlerinden dolayı endişeli ve gerginler. Zihinsel sağlığa yönelik talep arttıkça, destek hizmetleri üzerine aşırı yük binecek. Bu durum kalıcı olmaya devam ederse, bunun toplumsal bir krize dönüşme olasılığı bulunuyor.

— Sally Wan, AXA Hong Kong ve Macau CEO'su

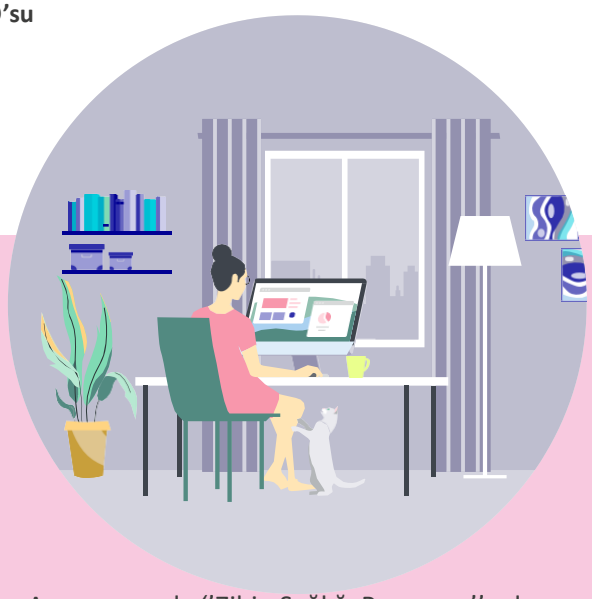

AXA zihinsel sağlığı arttırmak için ne yapıyor?

Gordon Watson, AXA Asya CEO'su
Sally Wan, AXA Hong Kong ve Macau CEO'su

"Asya'da sorumlu ve kendini adamış bir sigortacı olarak, bizler zihinsel sağlık sorununu kabul ediyoruz ve bu noktada çalışanlarımız, müşterilerimiz ve diğer paydaşlarımız lehine müdahale tedbirleri tasarlamış bulunuyoruz. Zihinsel sağlık sorununun üstesinden gelmek için çalışıyoruz. Uzmanlık gücümüzü meseleye dahil ederek, daha dayanıklı ve kapsayıcı bir topluluk yaratma amacı taşıyan tedavi ve müdahale stratejileri oluşturmayı ve teşvik etmeyi planlıyoruz.

Hong Kong'da bulunan bir zihinsel sağlık girişimi ile ortaklık yaparak geliştirdiğimiz Zihin Şarjı programı bunların bir örneğini teşkil ediyor. Bu ücretsiz destek hizmeti insanların rahatlamasına, gevşemesine ve zorlukların üstesinden gelmesine yardımcı olan farkındalık tavsiyesi sunuyor. Sadece AXA müşterilerine değil toplumun daha geniş bir kısmına da sunuluyor.

Aynı zamanda ''Zihin Sağlığı Programı'' adını verdiğimiz, işletmeler için zihinsel sağlık eğitimi, önleme ve destek sağlayan kapsamlı bir zihinsel sağlık planı olan bir program da geliştirdik. Bu program çerçevesinde, yaygın zihinsel sağlık koşulları hakkında farkındalığı arttırmak ve bu konudaki hastalık belirtilerini ortadan kaldırmak için tasarlanmış sohbetlere, web seminerleri ve faaliyetlere yer veriliyor.

Buna ek olarak, Asya'da karantinada kalmış ya da sağlık hizmetine erişemeyen veya dijital sağlık hizmeti çözümlerinin rahatlığından faydalanmayı tercih eden müşterilerin sağlık ve refahının iyileştirilmesine yardımcı olacak beş milyon adet ücretsiz tele-konsültasyon hizmeti de sağlayacağız."

Yalan haberler ve yanlış bilgi yeni ortaya çıkan tehditlerin anlaşılmasına zarar veriyor

Günümüzde, uzmanlar yalan haberler ve yanlış bilginin yayılmasıyla bağlantılı yeni ortaya çıkan riskleri en öncelikli tehditler olarak görmüyor. Yeni güvenlik tehditlerini yükselen önemli bir risk olarak görenlerin sadece %14'ünün öncelikli olarak yalan haberler konusunda endişeli olmaları bu durumu örneklendiriyor.

Yine de yeni ortaya çıkan bu riske daha yakından dikkat etmek gerekiyor. Dünya genelindeki politikacılar, yanlış bilginin yayılmasına ivme kazandırarak diğer ulus-devletleri kendi demokratik süreçlerine müdahale etmekle eleştiriyorlar. Yalan haberler aynı zamanda kamu sağlığını da etkiliyor. Şubat 2020'de, Dünya Sağlık Örgütü COVID-19 hakkında yanlış bilgilerin hızlı yayıldığı ve – sözde bilgi salgınının – insanların bu konuda güvenilir tavsiye almalarını zorlaştırdığı konusunda uyarılarda bulunmuştur.

"Akıllı telefonların ve sosyal medya uygulamalarının yaygınlaşmasıyla yanlış bilginin yayılma hızı katlanarak arttı," diyen AXA Grup Yardımcı CEO'su ve Grup Genel Sekreteri George Stansfield, gerçek ve görüş arasında büyük bir muğlaklaşma tehlikesinin olduğunu ve bilimin temelsizleştirildiğini ifade ediyor.

COVID-19 ile ilgili yanlış bilgilerin yayılması ve nüfusun bazı bölgelerinde akabinde gelen salgının ciddiyetinin hafife alınması durumu, yeni ortaya çıkan risklerin anlaşılması konusunda bu durumun kamuoyu üzerindeki hayati etkisini örneklendiriyor. Toplumun karşı karşıya olduğu risklerin, ancak tam olarak anlaşıldığında ve bilindiğinde üstüne gitmeye başlayabiliriz.

Sonuç olarak, görüşülen uzmanlardan biri tarafından da belirtildiği gibi, "son dönemde, kamuyla son derece karmaşık konular hakkındaki iletişimin büyük çoğunluğu kısa konuşmalara indirgeniyor. Söz konusu oldukça karmaşık risklerle ilgili sebep ve sonucun birbiriyle bağlantılı olma durumunun idrak edilmesi ve başka bir şeyi olumsuz bir şekilde etkilemeden, riskin azaltılması konusunda hangi kararların en büyük olumlu etkiye sahip olacağını anlayabileceğimiz bir şekilde iletilmesi gerekiyor. Bilime ve gerçeklere olan inancımızdaki şu

ana kadar görülmemiş olan azalma belki de yükselen en büyük risktir.”

Araştırma Hakkında

Gelecek Riskler araştırması iki farklı grubu hedeflemektedir: 2019 ve önceki yıllarda olduğu gibi uzmanlar ve genel kamuoyu. Kamuoyuna bu raporda ilk defa bu yıl yer verilmiştir.

Uzman araştırması için, risk-bağlantılı konularla ilgili bilgileri çerçevesinde anketi yanıtlamaları için AXA tarafından kurumsal uzmanlar, ortaklar, müşteriler ve grup üyeleri davet edilmiştir. Tüm kıtalardaki 53 ülkeden 2,600'den fazla uzman, 26 Haziran'dan 17 Temmuz 2020 tarihine kadar anketimize online olarak yanıt vermişlerdir.

2020 anketine katılan uzmanların örneklemi geçen yıla kıyasla %63 daha büyük ve daha çeşitlidir. 1,600'den fazla AXA uzmanı araştırmaya katılmıştır: Bu uzmanlar çoğunlukla risk yönetimi, sigorta, dağıtım, BT ve güvenlik ya da finans gibi riskler konusunda stratejik bir bakış açısına sahip mesleki disiplinlerden seçilmişlerdir.

Katılımcıların yaşları

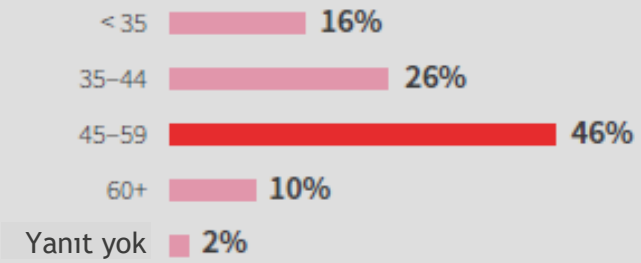

Katılımcıların cinsiyeti

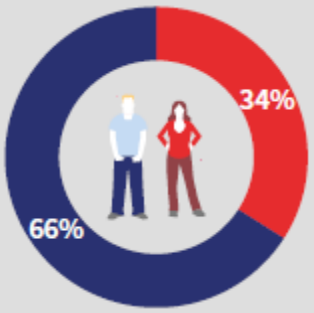

Veri toplama, işleme ve analizi Ipsos tarafından sağlanmıştır.

Kamuoyu araştırması için, 2 – 21 Temmuz 2021 tarihleri arasında 15 Ülkede Ipsos Erişim Paneli üzerinden 18,997 görüşme yapılmıştır.

18 yaş ve üstü kitleyi temsil eden örneklem grubuyla her bir ülkede görüşmeler yapılmıştır (ABD'de 5,000 kişi, başka yerlerde ise ülke başına 1,000 kişi). Cinsiyet, yaş, meslek, bölge ve pazar büyüklüğü konuları ile ilgili olarak kotalar uygulanmıştır.

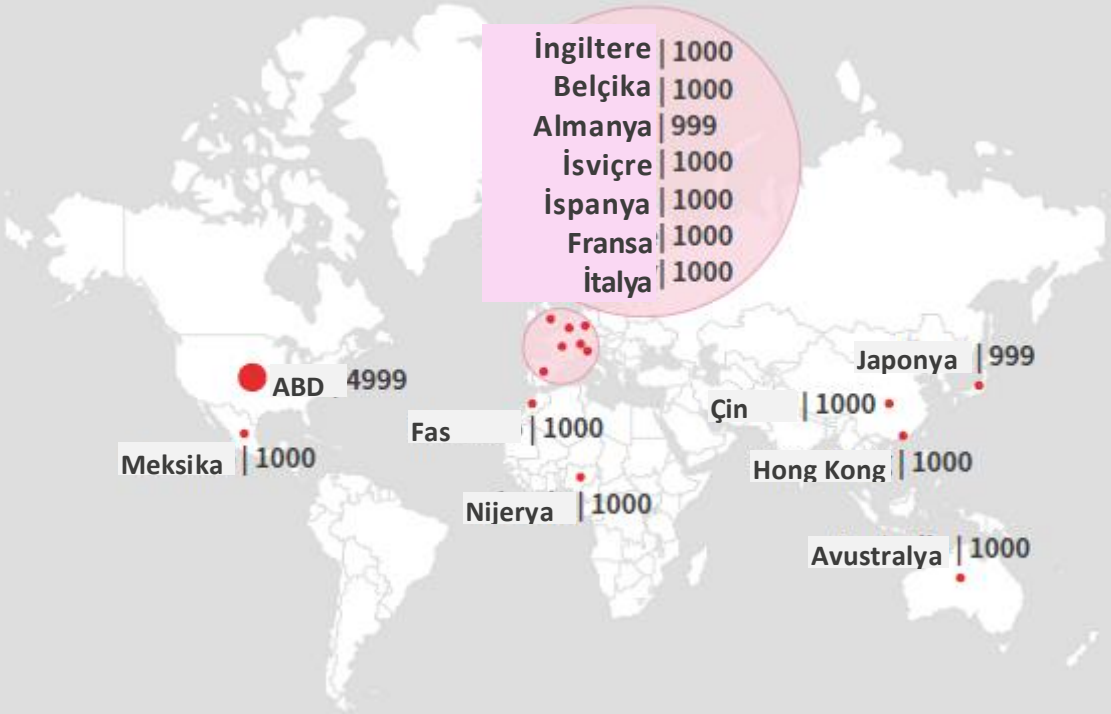

Veri toplama, işleme ve analizi Ipsos tarafından sağlanmıştır.
Küresel sonuçlar ve kümeler itibariyle alt-toplamlar için, ülkelerin her biri analizde eşit olarak ağırlıklandırılmıştır.